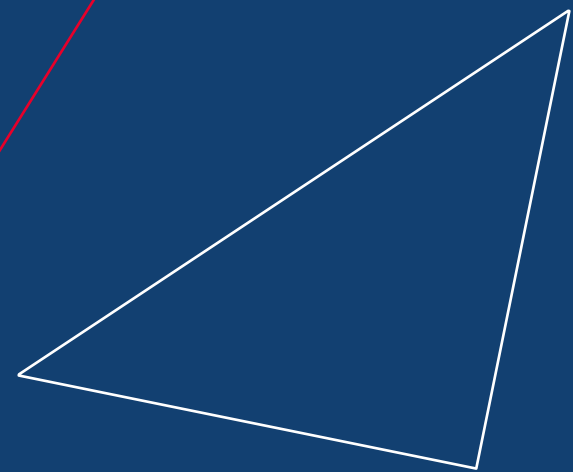

SVEUČILIŠTE
U MOSTARU

PRES

Mostar, 2023.

GUIDELINES FOR STUDENTS
on the recognition of non-formal
education and informal learning
at the University of Mostar

VODIČ ZA STUDENTE
o priznavanju neformalnog
obrazovanja i informalnog
učenja na Sveučilištu
u Mostaru

GUIDELINES FOR STUDENTS

on the recognition of non-formal
education and informal learning
at the University of Mostar

VODIČ ZA STUDENTE
o priznavanju neformalnog
obrazovanja i informalnog
učenja na Sveučilištu
u Mostaru

Nakladnik:

Sveučilište u Mostaru

Za nakladnika:

Zoran Tomić

Urednici:

Luciana Boban

Monija Malešević

Jelena Jurčić

Lektura:

Josipa Šunjić

Prijevod na engleski jezik:

Jelena Jurčić

Grafička obrada i dizajn:

Shift Brand Design, Mostar

ISBN 978-9926-28-020-8 (tisak)

CIP zapis dostupan u COBISS sistemu Nacionalne i univerzitetske biblioteke

BiH pod ID brojem 54913798

ISBN 978-9926-28-021-5 (online)

CIP zapis dostupan u COBISS sustavu Nacionalne i univerzitetske biblioteke

BiH pod ID brojem 54914822

https://web-admin.sum.ba/api/storage/vodic_za_studente_SUM.pdf

Sadržaj / Contents

UVOD / INTRODUCTION	05
PRIZNAVANJE NEFORMALNOG OBRAZOVANJA I INFORMALNOG UČENJA - KROZ PITANJA I ODGOVORE / RECOGNITION OF NON-FORMAL EDUCATION AND INFORMAL LEARNING - THROUGH QUESTIONS AND ANSWERS	10
KORACI U POSTUPKU PRIZNAVANJA NEFORMALNOG OBRAZOVANJA I INFORMALNOG UČENJA / STEPS IN THE PROCESS OF RECOGNIZING NON-FORMAL EDUCATION AND INFORMAL LEARNING	21
Korak 1. Podnošenje zahtjeva za priznavanje neformalnog obrazovanja i informalnog učenja / Step 1. Submitting the application for recognition of non-formal education and informal learning	21
Korak 2. Imenovanje Povjerenstva za priznavanje neformalnog obrazovanja i informalnog učenja / Step 2. Appointment of the Commission for the Recognition of Non-formal Education and Informal Learning	25
Korak 3. Aktivnosti Povjerenstva za priznavanje neformalnog obrazovanja i informalnog učenja / Step 3. Activities of the Commission for the Recognition of Non-formal Education and Informal Learning	25
Korak 4. Donošenje Rješenja o priznavanju neformalnog obrazovanja i informalnog učenja / Step 4. Adoption of the Decision on the Recognition of non-formal education and informal learning	27
PRIMJERI PODNOŠENJA ZAHTJEVA I PRATEĆE DOKUMENTACIJE / EXAMPLES OF APPLICATION SUBMISSION AND SUPPORTING DOCUMENTATION	29
LITERATURA / BIBLIOGRAPHY	36
PRILOG: PRAVILNIK O PRIZNAVANJU NEFORMALNOG OBRAZOVANJA I INFORMALNOG UČENJA NA SVEUČILIŠTU U MOSTARU / ANNEX: THE RULEBOOK ON THE RECOGNITION OF NON-FORMAL EDUCATION AND INFORMAL LEARNING AT THE UNIVERSITY OF MOSTAR	38

UVOD

Jedno od načela, ali i osnovnih karakteristika, bolonjske reforme studijski su programi koji se temelje na ishodima učenja. Time su ishodi učenja postali neka vrsta „jezika komunikacije“ između različitih razina i vrsta obrazovanja, različitih studijskih programa na istoj razini obrazovanja, studijskih programa i programa cjeloživotnog učenja te između bilo koje vrste formalnog obrazovanja i bilo koje aktivnosti koja rezultira nekim ishodom učenja. Pri tom je važno imati na umu da se isti ishodi učenja mogu postići različitim sadržajima, različitim metodama, u različitom vremenskom trajanju, u različitim okolnostima te različitim programima i njihovim predmetima. Na tim pretpostavkama zasniva se i priznavanje mobilnosti studenata, razdoblja studija te bilo koje obrazovne isprave stečene na drugoj obrazovnoj ustanovi.

U kontekstu promjenjive stvarnosti i sve konkurentnijeg tržišta rada kao stvarna potreba, a često i obveza, izvode se različiti oblici edukacija, obuka, usavršavanja te prekvalifikacija kao vrste neformalnog obrazovanja. U slučaju kad su ishodi učenja stečeni bilo kojim oblikom obrazovanja, učenja ili kroz različita životna iskustva kompatibilni ishodima učenja koji su definirani na razini pojedinog predmeta na studijskom programu, otvara se mogućnost priznavanja tih ishoda učenja i dodjeljivanja ECTS bodova iz tog predmeta, odnosno oslobađanja studenata pohađanje nastave, polaganja ispita i drugih obveza na predmetu.

Sveučilište u Mostaru kroz svoje strategije razvoja već kontinuirano opredjeljuje se za razvijanje i unapređenje priznavanja svih oblika obrazovanja i učenja, uključujući priznavanje mobilnosti, razdoblja studija, obrazovnih isprava drugih visokoškolskih ustanova te neformalnog obrazovanja i informalnog učenja. U skladu s tim realizirane su brojne aktivnosti koje su olakšale i unaprijedile sve postupke priznavanja, od kojih se izdvajaju:

- ✓ donošenje novog *Pravilnika o postupku donošenja novih i revizije postojećih studijskih programa na Sveučilištu u Mostaru*, čiji obrazac za nastavni program (silabus) omogućava evidentiranje povezanosti ishoda učenja predmeta s ishodima učenja

INTRODUCTION

One of the principles, but also the basic characteristics, of the Bologna reform are study programs based on learning outcomes. Thus, learning outcomes have become a kind of a “language of communication” between different levels and types of education, between different study programs at the same level of education, between study programs and lifelong learning programs, and between any type of formal education and any activity that results in some learning outcome. It is important to keep in mind that the same learning outcomes can be achieved with different content, different methods, in different time periods, in different circumstances and with different programs and their subjects. The recognition of student mobility, study period and any educational document obtained at another educational institution is based on these assumptions.

Various forms of education, training, improvement and retraining are carried out as a type of non-formal education in the context of the changing reality and increasingly competitive labour market, as a real need, and often as an obligation. In the case that the learning outcomes acquired through any form of education, learning or through different life experiences are compatible with the learning outcomes that are defined at the level of a particular course in the study program, there is a possibility of recognizing these learning outcomes and awarding ECTS credits of that course, i.e. to free students from the obligation of attending classes, taking exams and other course obligations.

Through its development strategies, the University of Mostar is already continuously committed to developing and improving the recognition of all forms of education and learning, including the recognition of mobility, periods of study, educational documents from other higher education institutions, and non-formal education and informal learning. Accordingly, numerous activities were implemented facilitate and improve all recognition procedures, of which the following stand out:

- ✓ the adoption of a new *Rulebook on the procedure for adopting new and revising existing study pro-*

na razini studijskog programa te povezanost ishoda učenja predmeta s ostalim elementima nastavnog programa (silabusa): ciljevi, obveze, metode poučavanja i vrednovanja, sadržaj, literatura

- ✓ donošenje *Vodiča za izradu nastavnih planova i programa na Sveučilištu u Mostaru*, koji daje preporuke i upute za formuliranje svih elemenata na razini studijskog programa i na razini predmeta, a posebno ishoda učenja, kao elementa na kojem se temelji studijski program.

Prihvaćajući takvu „logiku“ i „dinamiku“ priznavanja Sveučilište u Mostaru omogućava:

- ✓ stvaranje nove perspektive svih djelatnika Sveučilišta o obrazovanju i nastavnom procesu
- ✓ novi doživljaj studija i mogućnost upravljanja i kreiranja procesa studiranja za sve studente
- ✓ otvaranje Sveučilišta prema široj zajednici, kori-

grams at the University of Mostar, whose form for the curriculum (syllabus) enables recording the connection of course learning outcomes with learning outcomes at the level of the study program and the connection of course learning outcomes with other elements of the curriculum (syllabus): objectives, obligations, teaching and evaluation methods, content, reading materials.

- ✓ the adoption of the *Guideline for creating curricula at the University of Mostar*, which provides recommendations and instructions for the formulation of all elements at the level of the study program and at the level of courses, especially learning outcomes, as an element on which the study program is based.

Accepting such “logic” and “the dynamics” of recognition, the University of Mostar enables:

steći povratne informacija o edukacijama koje se nude izvan prostora visokog obrazovanja i njihovoj relevantnosti za tržište rada.

U tom kontekstu pojam „prethodno učenje“ koristi se kao opći izraz za znanja i vještine stečene bilo kojom vrstom obrazovanja i bilo kojom aktivnosti koja rezultira nekim ishodom učenja.

„Neformalnim obrazovanjem“ smatra se organiziran proces učenja i obrazovanja usmjeren k usavršavanju, specijalizaciji i dopunjavanju znanja, vještina i sposobnosti prema posebnim programima koje izvođe organizatori obrazovanja (redovne škole, centri za obuku, poduzeća, agencije i slično), koji se odvija u okviru fleksibilno strukturirana konteksta učenja usmjerena na osposobljavanje za rad i druge socijalne aktivnosti te osobni razvoj.

- ✓ the creation of a new perspective of all University employees on education and the teaching process
- ✓ a new study experience and the possibility of managing and creating the study process for all students
- ✓ opening the University to the wider community, using feedback on education offered outside the area of higher education and their relevance to the labour market.

In this context, the term “prior learning” is used as a general term for knowledge and skills acquired through any type of education and any activity that results in some learning outcome.

“Non-formal education” is considered an organized process of learning and education aimed at improving, specializing and supplementing knowledge, skills and abilities according to special programs carried

„Informalnim učenjem“ smatra se učenje koje je rezultat svakodnevnih životnih aktivnosti kojima se stječu kompetencije vezane za osobne, društvene i profesionalne potrebe, a koje nije strukturirano i ne završava se stjecanjem isprave.

Postupak priznavanja neformalnog obrazovanja i informalnog učenja na Sveučilištu u Mostaru reguliran je sveučilišnim *Pravilnikom o priznavanju neformalnog obrazovanja i informalnog učenja na Sveučilištu u Mostaru* koji se primjenjuje na svim ustrojbenim jedinicama Sveučilišta.

Svrha je ovog *Vodiča* dati studentima smjernice kroz postupak priznavanja neformalnog obrazovanja i informalnog učenja, ukazati na mogućnosti i načine priznavanje te odgovoriti na ključna pitanja.

Osim *Uvoda*, *Vodič* se sastoji od sljedećih poglavlja:

- Priznavanje neformalnog obrazovanja i informalnog učenja – kroz pitanja i odgovore
- Koraci u postupku priznavanja neformalnog obrazovanja i informalnog učenja
- Primjeri podnošenja zahtjeva i prateće dokumentacije
- *Literatura*
- *Prilog: Pravilnik o priznavanju neformalnog obrazovanja i informalnog učenja.*

Uvod i poglavlje *Priznavanje neformalnog obrazovanja i informalnog učenja – kroz pitanja i odgovore* napisani su dvojezično, na hrvatskom i engleskom jeziku.

Osim ovog *Vodiča*, podrška studentima pri priznavanju neformalnog obrazovanja i informalnog učenja pruža se i preko:

- ✓ savjetnika / koordinatora za ECTS bodove na razini ustrojbene jedinice i Sveučilišta, čiji se kontaktni podaci nalaze na *web*-stranici ustrojbene jedinice
- ✓ radionica o postupku priznavanja neformalnog obrazovanja i informalnog učenja, koje se održavaju kontinuirano i periodično za sve studente i ostale zainteresirane stranke, pri čemu se o vremenu i mjestu održavanja radionica pravovremeno daje obavijest na *web*-stranici ustrojbene jedinice.

Ovaj *Vodič*, kao i sveučilišni *Pravilnik o priznavanju neformalnog obrazovanja i informalnog učenja na Sveučilištu u Mostaru*

out by education organizers (regular schools, training centres, companies, agencies, etc.), which takes place within flexibly structured learning context focused on training for work and other social activities and personal development.

“Informal learning” is considered to be learning that is the result of everyday life activities that acquire competencies related to personal, social and professional needs, and that is not structured and does not end with the acquisition of a certificate.

The process of recognition of non-formal education and informal learning at the University of Mostar is regulated by the University Rulebook on the Recognition of Non-formal Education and Informal Learning at the University of Mostar, which applies to all organizational units of the University.

The purpose of this Guideline is to provide students with guidance through the process of recognizing non-formal education and informal learning, to indicate the possibilities and methods of recognition and to answer key questions.

In addition to the Introduction, the Guideline consists of the following chapters:

- Recognition of non-formal education and informal learning - through questions and answers
- Steps in the process of recognizing non-formal education and informal learning
- Examples of application submission and supporting documentation
- Bibliography
- *Annex: Rulebook on the Recognition of Non-formal Education and Informal Learning.*

The introduction and chapter Recognition of non-formal education and informal learning - through questions and answers are written bilingually, in Croatian and English.

In addition to this Guideline, the support for students in recognizing non-formal education and informal learning is also provided through:

- ✓ an adviser / coordinator for ECTS credits at the level of the organizational unit and the University, whose contact information is available on the website of the organizational unit
- ✓ workshops on the process of recognizing non-formal education and informal learning,

čilištu u Mostaru, oslanja se na rezultate EU projekta „Obrazovanje za zapošljavanje“, u koji su bili uključeni i koji su podržavale sve nadležne obrazovne vlasti, javne obrazovne institucije, agencije te javne visokoškolske ustanove u BiH. Pored toga, i *Pravilnik o priznavanju neformalnog obrazovanja i informalnog učenja na Sveučilištu u Mostaru* i ovaj *Vodič* usklađeni su s preporukama Centra za informiranje i priznavanje dokumenata iz područja visokog obrazovanja.

which are held continuously and periodically for all students and other interested parties, with the time and place of the workshop being notified in a timely manner on the website of the organizational unit.

This Guideline, as well as the University's Rulebook on the Recognition of Non-formal Education and Informal Learning at the University of Mostar, is based on the results of the EU project "Education for employment", in which all competent educational authorities, public educational institutions, agencies and public higher education institutions in Bosnia and Herzegovina were involved and supported it. In addition, both the Rulebook on the Recognition of Non-formal Education and Informal Learning at the University of Mostar and this Guideline are aligned with the recommendations of the Centre for information and recognition of qualifications in the field of higher education.

PRIZNAVANJE NEFORMALNOG OBRAZOVANJA I INFORMALNOG UČENJA – KROZ PITANJA I ODGOVORE

ŠTO JE NEFORMALNO OBRAZOVANJE?

Neformalno obrazovanje organiziran je proces učenja i obrazovanja usmjeren k usavršavanju, specijalizaciji i dopunjavanju znanja, vještina i sposobnosti prema posebnim programima koje izvode organizatori obrazovanja (redovne škole, centri za obuku, poduzeća, agencije i slično), koji se odvija u okviru fleksibilno strukturirana konteksta učenja usmjerena na osposobljavanje za rad i druge socijalne aktivnosti te osobni razvoj, a može biti certificirano ili necertificirano.

KOJE SU VRSTE NEFORMALNOG OBRAZOVANJA?

Neformalno obrazovanje može biti certificirano i necertificirano:

- ✓ neformalno certificirano obrazovanje je neformalno obrazovanje koje završava stjecanjem isprave koja u pravilu uključuje formaliziranu provjeru ishoda učenja, odnosno kompetencija.
- ✓ neformalno necertificirano obrazovanje je neformalno obrazovanje koje završava bez stjecanja isprave te bez provjere ishoda učenja i kompetencija.

ŠTO JE INFORMALNO UČENJE?

Informalno učenje je učenje koje je rezultat svakodnevnih životnih aktivnosti kojima se stječu kompetencije vezane za osobne, društvene i profesionalne potrebe, a koje nije strukturirano i ne završava se stjecanjem isprave. Odnosi se na sve ono što osoba nauči samostalno ili u interakciji s drugim osobama.

ŠTO JE FORMALNO OBRAZOVANJE?

Formalno obrazovanje je obrazovanje koje se odvija i stječe u okviru organizirana i strukturirana konteksta učenja, koje se stječe u obrazovnim ustanovama prema nastavnim planovima i programima odobrenim od nadležnih obrazovnih vlasti, a završava izdava-

RECOGNITION OF NON-FORMAL EDUCATION AND INFORMAL LEARNING - THROUGH QUESTIONS AND ANSWERS

WHAT IS NON-FORMAL EDUCATION?

Non-formal education is an organized process of learning and education aimed at improving, specializing and supplementing knowledge, skills and abilities according to special programs carried out by education organizers (regular schools, training centres, companies, agencies, etc.), which takes place within a flexibly structured context learning aimed at training for work and other social activities and personal development. It can be certified and non-certified.

WHAT ARE THE TYPES OF NON-FORMAL EDUCATION?

Non-formal education can be certified and non-certified:

- ✓ Non-formal certified education is non-formal education that ends with the acquisition of a document that, as a rule, includes a formalized verification of learning outcomes, i.e. competencies.
- ✓ Non-formal non-certified education is non-formal education that ends without obtaining a certificate and without checking learning outcomes and competencies.

WHAT IS INFORMAL LEARNING?

Informal learning is learning that is the result of everyday life activities that acquire competencies related to personal, social and professional needs, and that is not structured and does not end with the acquisition of a certificate. It refers to everything that a person learns independently or in interaction with other people.

WHAT IS FORMAL EDUCATION?

Formal education is education that takes place and is acquired within the framework of an organized and structured learning context, which is acquired in

njem javne isprave o stečenoj razini obrazovanja, odnosno o stečenoj i općepriznatoj kvalifikaciji (svjedodžbe, diplome).

ŠTO ZNAČI PRIZNAVANJE NEFORMALNOG OBRAZOVANJA I INFORMALNOG UČENJA?

Priznavanje neformalnog obrazovanja i informalnog učenja proces je kojim se potvrđuje da su ishodi učenja stečeni (i vrednovani) u drugom kontekstu (neformalno obrazovanje ili informalno učenje) kompatibilni ishodima učenja na nekom od predmeta na studijskom programu. Priznavanje ishoda učenja na pojedinom predmetu znači oslobađanje studenta obveze pohađanja nastave, drugih obveza na predmetu te polaganja ispita na ispitnim rokovima.

ŠTO ZNAČI PRIZNAVANJE FORMALNOG OBRAZOVANJA?

Priznavanja formalnog obrazovanja vrši se samo u svrhu nastavka obrazovanja na Sveučilištu u Mostaru te se odnosi na:

- ✓ priznavanje razdoblja studija na drugoj visokoškolskoj ustanovi ili na drugom studijskom programu prilikom prijelaza s jednog studijskog programa na drugi, pri čemu se studentima priznaju položeni predmeti čiji su ishodi učenja kompatibilni ishodima učenja predmeta sa studijskog programa te se u skladu s brojem ECTS bodova na priznatim predmetima student upisuje na odgovarajuću godinu studija
- ✓ priznavanje obrazovne isprave (diplome) stečene na drugoj visokoškolskoj ustanovi prilikom upisa na studijske programe 2. ili 3. ciklusa, pri čemu se studentima može odrediti razlika predmeta koju su obvezni položiti pored predmeta iz nastavnog plana i programa.

ČIME JE REGULIRANO PRIZNAVANJE NEFORMALNOG OBRAZOVANJA I INFORMALNOG UČENJA, A ČIME PRIZNAVANJE FORMALNOG OBRAZOVANJA?

Priznavanje neformalnog obrazovanja i informalnog učenja regulirano je *Pravilnikom o priznavanju neformalnog obrazovanja i informalnog učenja na Sveučilištu u Mostaru*, a priznavanje formalnog obrazovanja drugim sveučilišnim aktima.

educational institutions according to curricula and programs approved by the competent educational authorities. It ends with the issuance of a public document on the acquired level of education, that is, on the acquired and generally recognized qualification (certificates, diplomas).

WHAT DOES THE RECOGNITION OF NON-FORMAL EDUCATION AND INFORMAL LEARNING MEAN?

The recognition of non-formal education and informal learning is a process by which it is confirmed that the learning outcomes acquired (and evaluated) in another context (non-formal education or informal learning) are compatible with the learning outcomes of one of the courses in the study program. The recognition of learning outcomes in a particular course means to free students from the obligation of attending classes, taking exams and other course obligations.

WHAT DOES THE RECOGNITION OF FORMAL EDUCATION MEAN?

The recognition of formal education is done only for the purpose of continuing education at the University of Mostar and refers to:

- ✓ The recognition of the study period at another higher education institution or at another study program when transferring from one study program to another. In those cases students are recognized for passed courses whose learning outcomes are compatible with the learning outcomes of courses from the study program. They are in accordance with the number of ECTS credits on the recognized courses the student enrolls in the corresponding year of study
- ✓ The recognition of an educational document (diploma) obtained at another higher education institution when enrolling in a study programs of the 2nd or 3rd cycle, whereby students can be assigned a course difference that they are required to pass in addition to the courses from the curriculum.

HOW IS THE RECOGNITION OF NON-FORMAL EDUCATION AND INFORMAL LEARNING REGULATED, AND HOW IS THE RECOGNITION OF FORMAL EDUCATION REGULATED?

TKO IMA PRAVO NA PRIZNAVANJE NEFORMALNOG OBRAZOVANJA I INFORMALNOG UČENJA?

Pravo na priznavanje neformalnog obrazovanja i informalnog učenja imaju svi studenti na Sveučilištu u Mostaru (i redoviti i izvanredni), ali i svi budući studenti, koji zahtjev za priznavanje neformalnog obrazovanja i informalnog učenja mogu podnijeti i prije samog upisa na studijski program.

KADA I KOME SE PODNOSI ZAHTJEV ZA PRIZNAVANJE NEFORMALNOG OBRAZOVANJA I INFORMALNOG UČENJA?

Zahtjev za priznavanje neformalnog obrazovanja i informalnog učenja podnosi se studentskoj službi (referadi) u pravilu prije početka semestra u kojem se izvode predmeti za koje se traži priznavanje, kako bi se zahtjev mogao riješiti na vrijeme te u slučaju pozitivnog rješenja osloboditi studente obveze pohađanja nastave.

KOLIKI JE TROŠAK POSTUPKA PRIZNAVANJA NEFORMALNOG OBRAZOVANJA I INFORMALNOG UČENJA?

Podnositelj zahtjeva koji ima status studenta na Sveučilištu ne snosi troškove postupka priznavanja neformalnog obrazovanja i informalnog učenja, a podnositelj zahtjeva koji nema status studenta na Sveučilištu uz zahtjev prilaže potvrdu o uplati troškova postupka priznavanja, neovisno o ishodu postupka priznavanja, koji se definiraju odlukom Senata. Odluka Senata dostupna je na *web*-stranici ustrojbenih jedinica i Sveučilišta.

KOGA PITATI ZA SAVJET O PRIZNAVANJU NEFORMALNOG OBRAZOVANJA I INFORMALNOG UČENJA?

Studenti se o priznavanju neformalnog obrazovanja i informalnog učenja mogu posavjetovati s:

- ✓ prodekanom za nastavu
- ✓ ECTS koordinatorom ustrojbene jedinice i Sveučilišta
- ✓ studentskom službom
- ✓ pravnom službom
- ✓ predmetnim nastavnikom.

The recognition of non-formal education and informal learning is regulated by the *Rulebook on the recognition of non-formal education and informal learning at the University of Mostar*, and the recognition of formal education is regulated by other university acts.

WHO IS ENTITLED TO THE RECOGNITION OF NON-FORMAL EDUCATION AND INFORMAL LEARNING?

The right to recognition of non-formal education and informal learning have all the students at the University of Mostar (both full-time and part-time), as well as all future students, who can apply for recognition of non-formal education and informal learning before enrolling in the study program.

WHEN AND TO WHOM IS THE REQUEST FOR RECOGNITION OF NON-FORMAL EDUCATION AND INFORMAL LEARNING SUBMITTED?

The request for the recognition of non-formal education and informal learning is submitted to the student service (referada), as a rule, before the beginning of the semester in which the courses for which recognition is requested are taught, so that the request can be resolved on time and, in case of a positive decision, free the student from the obligation to attend classes.

WHAT IS THE COST OF THE PROCESS OF RECOGNIZING NON-FORMAL EDUCATION AND INFORMAL LEARNING?

The applicant who has the status of a student at the University does not bear the costs of the recognition process of non-formal education and informal learning, and the applicant who does not have the status of a student at the University encloses with the application a certificate of payment of the costs of the recognition process, regardless of the outcome of the recognition process, which are defined by the decision of the Senate. The decision of the Senate is available on the website of the organizational units and the University.

WHOM TO ASK FOR ADVICE ON THE RECOGNITION OF NON-FORMAL EDUCATION AND INFORMAL LEARNING?

U KOJU SE SVRHU MOŽE IZVRŠITI PRIZNAVANJE NEFORMALNOG OBRAZOVANJA I INFORMALNOG UČENJA?

Priznavanje neformalnog obrazovanja i informalnog učenja, odnosno priznavanje pojedinih predmeta sa studija može se vršiti u svrhu:

- ✓ upisa na studijski program u skladu s općim aktima Sveučilišta
- ✓ priznavanja ishoda učenja uz dodjelu odgovarajućeg broja ECTS bodova tijekom studiranja.

KOJE SU OBVEZE STUDENATA NAKON PODNOŠENJA ZAHTJEVA?

Nakon podnošenja zahtjeva student je obavezan:

- ✓ pohađati nastavu na svim predmetima, pa i na onim za koje traži priznavanje, sve do izdavanja rješenja o priznavanju
- ✓ dostaviti dodatnu dokumentaciju na zahtjev Povjerenstva za priznavanje neformalnog obrazovanja i informalnog učenja
- ✓ izići na provjeru znanja (vrednovanje ishoda učenja) ako to zatraži Povjerenstvo za priznavanje neformalnog obrazovanja i informalnog učenja.

KOJI JE ROK DA SE POSTUPAK ZAVRŠI?

Povjerenstvo za priznavanje neformalnog obrazovanja i informalnog učenja treba dostaviti mišljenje dekanu u roku od 30 dana od dana urednog podnošenja zahtjeva, a dekan treba donijeti rješenje u roku od 45 dana od dana urednog podnošenja zahtjeva.

KAKO SE POPUNJAVA ZAHTJEV?

Zahtjev se popunjava na obrascu dostupnom u studentskoj službi i na web-stranici Sveučilišta, u kojem je potrebno popuniti tražene kategorije prema uputama u poglavljima *Koraci u postupku priznavanja neformalnog obrazovanja i informalnog učenja* te *Primjeri podnošenja zahtjeva i prateće dokumentacije ovog Vodiča*, pri čemu je naglasak na predmetima i njihovim ishodima učenja.

GDJE SU NAVEDENI ISHODI UČENJA SVAKOG POJEDINOG PREDMETA?

Ishodi učenja svakog pojedinog predmeta navedeni su u nastavnim programima (silabusima) predmeta, koji trebaju biti dostupni na web-stranici ustrojbene jedinice i u stručnim službama ustrojbene jedinice.

Students can ask for advice on the recognition of non-formal education and informal learning with:

- ✓ the vice dean for teaching
- ✓ the ECTS coordinator of the organizational unit and the University
- ✓ the student service
- ✓ the legal service
- ✓ the course teacher.

FOR WHAT PURPOSE CAN NON-FORMAL EDUCATION AND INFORMAL LEARNING BE RECOGNIZED?

The recognition of non-formal education and informal learning, i.e. the recognition of individual study subjects can be done for the purpose of:

- ✓ enrolment in the study program in accordance with the general acts of the University,
- ✓ recognition of learning outcomes with the allocation of the appropriate number of ECTS credits during studies.

WHAT ARE THE STUDENTS' OBLIGATIONS AFTER SUBMITTING THE APPLICATION?

After submitting the application, the student is obliged to:

- ✓ attend classes of all the courses including the one for which he/she is seeking recognition, until the decision on recognition is issued
- ✓ submit additional documentation at the request of the Commission for the recognition of non-formal education and informal learning
- ✓ take a knowledge test (evaluation of learning outcomes) if requested by the Commission for the Recognition of Non-formal Education and Informal Learning.

WHAT IS THE DEADLINE FOR THE PROCEDURE TO BE COMPLETED?

The Commission for the Recognition of Non-formal Education and Informal Learning should deliver its opinion to the dean within 30 days from the day of proper submission of the request, and the dean should make a decision within 45 days from the day of proper submission of the request.

TKO ČINI POVJERENSTVO ZA PRIZNAVANJE NEFORMALNOG OBRAZOVANJA I INFORMALNOG UČENJA?

Povjerenstvo za priznavanje neformalnog obrazovanja i informalnog učenja čine:

- ✓ prodekan za nastavu
- ✓ ECTS koordinator ustrojbene jedinice
- ✓ nastavnik/nastavnici iz odgovarajućeg znanstvenog područja, polja i grane, odnosno nositelji predmeta za koje se traži priznavanje.

ŠTO ČINI POSTUPAK PRIZNAVANJA NEFORMALNOG OBRAZOVANJA I INFORMALNOG UČENJA?

Postupak priznavanja neformalnog obrazovanja i informalnog učenja ovisi o sadržaju zahtjeva, na način:

- ✓ ako se traži priznavanje neformalnog certificiranog obrazovanja, pri čemu student uz zahtjev može priložiti certifikat / uvjerenje te prateći opis programa u kojem su navedeni stečeni ishodi učenja i način njihove provjere, u pravilu se predmeti priznaju usporedbom ishoda učenja iz opisa programa / certifikata s ishodima učenja predmeta za koje se traži priznavanje, koju vrši Povjerenstvo za priznavanje neformalnog obrazovanja i informalnog učenja
- ✓ ako se traži priznavanje neformalnog necertificiranog obrazovanja i informalnog učenja, pri čemu student uz zahtjev ne može priložiti certifikat/uvjerenje te prateći opis programa, u pravilu se predmeti priznaju nakon što se izvrši provjera znanja studenta, koju vrši Povjerenstvo za priznavanje neformalnog obrazovanja i informalnog učenja
- ✓ ako se prilikom priznavanja neformalnog necertificiranog obrazovanja i informalnog učenja, pri čemu student uz zahtjev umjesto certifikata/uvjerenja te pratećeg opisa programa priloži drugu dokumentaciju, iz koje se može dokazati da student ima tražene ishode učenja, Povjerenstvo za priznavanje neformalnog obrazovanja i informalnog učenja može dati mišljenje i bez provjere znanja studenta.

KOJA SE PRATEĆA DOKUMENTACIJA PRILAŽE UZ ZAHTJEV?

Uz zahtjev se prilaže bilo koja dokumentacija koja može pomoći pri dokazivanju da je podnositelj zahtjeva stekao tražene ishode učenja:

HOW TO FILL OUT THE APPLICATION?

The request is filled out on a form available in the student office and on the University's website, in which the required categories must be filled in according to the instructions in the chapters *Steps in the process of recognizing non-formal education and informal learning* and *Examples of submitting requests and accompanying documentation of this Guideline*, with the emphasis on courses and their learning outcomes.

WHERE ARE THE LEARNING OUTCOMES OF EACH INDIVIDUAL COURSE LISTED?

The learning outcomes of each individual course are listed in the course's teaching programs (syllabi), which should be available on the organizational unit's website and in the professional services of the organizational unit.

WHO MAKES UP THE COMMISSION FOR THE RECOGNITION OF NON-FORMAL EDUCATION AND INFORMAL LEARNING?

The committee for the recognition of non-formal education and informal learning consists of:

- ✓ vice dean for teaching
- ✓ ECTS coordinator of the organizational unit
- ✓ teacher/teachers from the appropriate scientific area, field and branch, i.e. the instructor of the course for which the recognition is requested.

WHAT IS THE PROCEDURE FOR RECOGNIZING NON-FORMAL EDUCATION AND INFORMAL LEARNING?

The procedure for recognizing non-formal education and informal learning depends on the content of the request, in the following way:

- ✓ If the recognition of non-formal certified education is requested, the student can attach a certificate along with the request and the accompanying program description in which the acquired learning outcomes and the method of their verification are stated. Courses are recognized by comparing the learning outcomes from the program description/certificate with the course learning outcomes for which recognition is requested, which is carried out by the Commission for the Recognition of Non-formal Education and Informal Learning

- ✓ original certifikat/uvjerenje o stečenom neformalnom obrazovanju
- ✓ prijevod certifikata/uvjerenja na hrvatski jezik ovjeren od sudskog tumača, ako je certifikat/uvjerenje izdano na nekom od jezika koji nisu u službenoj uporabi u BiH
- ✓ sadržaj programa
- ✓ opis stečenih kompetencija i/ili ishoda učenja
- ✓ broj sati nastave
- ✓ broj ostvarenih ECTS bodova (ako su dodijeljeni)
- ✓ popis korištene literature
- ✓ način provjere znanja i ishoda učenja
- ✓ prijepis ocjena i prijevod na hrvatski jezik ovjeren od sudskog tumača, ako je prijepis izdan na jeziku koji nije u službenoj uporabi u BiH
- ✓ potvrda o izvedenim projektima ili projekt, autorski rad, portfolio ili bilo koji drugi dokument koji može poslužiti u svrhu dokazivanja stečenih kompetencija i ishoda učenja
- ✓ podaci o radnom iskustvu
- ✓ drugi dokumenti kojima se dokazuje stečeno neformalno necertificirano obrazovanje ili informalno učenje.

ŠTO JE PORTFOLIO?

Portfolio predstavlja akumulirane dokaze o učenju koji se odnose na ishode učenja predmeta za kojeg se traži priznavanje, a može uključivati velik izbor materijala, ovisno o području ili disciplini.

OD KOGA SE MOŽE ZATRAŽITI POMOĆ U PROCESU RAZVOJA PORTFOLIJA?

Pomoć pri kreiranju portfolija student može tražiti od prodekana za nastavu, ECTS koordinatora ustrojbene jedinice i Sveučilišta te predmetnog nastavnika.

NA KOJI SE NAČIN VRŠI PROVJERA ISHODA UČENJA U POSTUPKU PRIZNAVANJA NEFORMALNOG OBRAZOVANJA I INFORMALNOG UČENJA?

Provjera ishoda učenja podnositelja zahtjeva za priznavanje neformalnog obrazovanja i informalnog učenja vrši se samo za ishode učenja koji su definirani na nekom od predmeta studijskog programa, a može se provesti na jedan od sljedećih načina:

- ✓ intervjuom ili razgovorom
- ✓ pisanim radom ili projektom

- ✓ If the recognition of non-formal, non-certified education and informal learning is requested, where the student cannot attach a certificate and the accompanying description of the program to the request, the courses are recognized after the student's knowledge has been checked, which is carried out by the Commission for the Recognition of Non-Formal Education and Informal Learning.
- ✓ If, during the recognition of non-formal, non-certified education and informal learning, the student submits other documentation to the request instead of the certificate and accompanying description of the program, from which it can be proven that the student has the required learning outcomes, the Commission for the Recognition of Non-Formal Education and Informal Learning may give its opinion without checking the student's knowledge.

WHAT SUPPORTING DOCUMENTATION IS ATTACHED TO THE APPLICATION?

The application shall be accompanied by any documentation that can help prove that the applicant has obtained the required learning outcomes:

- ✓ original certificate about the acquired non-formal education
- ✓ translation of the certificate into Croatian certified by a court interpreter, if the certificate was issued in one of the languages that are not in official use in Bosnia and Herzegovina
- ✓ program content
- ✓ the description of acquired competencies and/or learning outcomes
- ✓ the number of teaching hours
- ✓ the number of achieved ECTS credits (if awarded)
- ✓ the list of used reading materials
- ✓ the way of checking knowledge and learning outcomes
- ✓ the transcript of grades and the translation into Croatian certified by a court interpreter, if the transcript was issued in a language that is not in official use in BiH
- ✓ the certificate of completed projects or a project, author's work, portfolio or any other document that can be used to prove acquired competences and learning outcomes

- ✓ praktičnom demonstracijom
- ✓ usmenim ili pismenim ispitom.

KAKVO MOŽE BITI RJEŠENJE O PRIZNAVANJU?

Rješenje o priznavanju neformalnog obrazovanja i informalnog učenje može se:

- ✓ priznati u potpunosti
- ✓ priznati djelomično
- ✓ ne priznati.

ŠTO ZNAČI KAD SE NEFORMALNO OBRAZOVANJE I INFORMALNO UČENJE „PRIZNAJE U POTPUNOSTI“?

- ✓ Za predmete koji su u potpunosti priznati u postupku priznavanja neformalnog certificiranog obrazovanja bez vrednovanja i provjere ishoda učenja podnositelja zahtjeva te na temelju Odluke o automatskom priznavanju neformalnog obrazovanja i informalnog učenja daje se opisna ocjena „položeno“, studentu se priznaju ECTS bodovi predmeta te se oslobađa obveze pohađanja nastave, polaganja ispita i drugih obveza na predmetu.
- ✓ Za predmete koji su u potpunosti priznati u postupku priznavanja neformalnog certificiranog

- ✓ information about work experience
- ✓ other documents proving acquired non-formal non-certified education or informal learning.

WHAT IS A PORTFOLIO?

A portfolio represents accumulated evidence of learning related to the learning outcomes of the course for which recognition is sought, and may include a wide variety of materials, depending on the field or discipline.

WHO CAN BE ASKED FOR HELP IN THE PORTFOLIO DEVELOPMENT PROCESS?

A student can ask for help in creating a portfolio from the vice dean for teaching, the ECTS coordinator of the organizational unit and the University, and the course teacher.

HOW ARE LEARNING OUTCOMES CHECKED IN THE PROCESS OF RECOGNIZING NON-FORMAL EDUCATION AND INFORMAL LEARNING?

The verification of learning outcomes of applicants for the recognition of non-formal education and informal learning is performed only for learning outcomes that are defined in one of the courses of the study program, and can be carried out in one of the following ways:

obrazovanja uz vrednovanje i provjeru ishoda učenja podnositelja zahtjeva daje se brojčana ocjena u skladu s *Pravilnikom o studiranju na Sveučilištu u Mostaru*.

ŠTO ZNAČI KAD SE NEFORMALNO OBRAZOVANJE I INFORMALNO UČENJE „PRIZNAJE DJELOMIČNO“?

Za predmete koji su priznati djelomično student se oslobađa nekih obveza na predmetu, ali za stjecanje ECTS bodova i dobivanje ocjene student treba ispuniti preostale obveze koje definira Povjerenstvo za priznavanje neformalnog obrazovanja i informalnog učenja.

ŠTO STUDENT MOŽE UČINITI KADA SE NEFORMALNO OBRAZOVANJE I INFORMALNO UČENJE „NE PRIZNAJE“?

Na rješenje o priznavanju u kojem je navedeno da se neformalno obrazovanje i informalno učenje ne priznaju student može izjaviti prigovor znanstveno-nastavnom / umjetničko-nastavnom vijeću ustrojbene jedinice. Odluka znanstveno-nastavnog / umjetničko-nastavnog vijeća konačna je, a u slučaju da ona bude jednaka rješenju, student je obavezan pohađati nastavu i polagati ispit na predmetu za kojeg je tražio priznavanje.

KAKVO JE „AUTOMATSKO PRIZNAVANJE“ NEFORMALNOG OBRAZOVANJA I INFORMALNOG UČENJA?

Automatsko priznavanje temelji se na odluci koju donosi znanstveno-nastavno / umjetničko-nastavno vijeće ustrojbene jedinice, a koja definira certifikate za koje se priznaju određeni predmeti bez imenovanja Povjerenstva za priznavanje neformalnog obrazovanja i informalnog učenja, pri čemu odluka sadrži popis certifikata i popis predmeta koji se priznaju, a javno je dostupna na *web*-stranici ustrojbene jedinice.

OCJENJUJE LI SE PORTFOLIO?

Portfolio se ocjenjuje brojčanom ocjenom samo ako se u postupku priznavanja provodi provjera znanja podnositelja zahtjeva. S druge strane, u postupku priznavanje bez provjere znanja portfolio se smatra

- ✓ interview or conversation;
- ✓ written work or project;
- ✓ practical demonstration;
- ✓ oral or written exam.

WHAT CAN BE THE DECISION ON RECOGNITION?

The decision to the recognition of non-formal education and informal learning can be:

- ✓ fully recognized,
- ✓ partially recognized,
- ✓ not recognized.

WHAT DOES IT MEAN WHEN NON-FORMAL EDUCATION AND INFORMAL LEARNING ARE “FULLY RECOGNIZED”?

- ✓ For courses that are fully recognized in the process of recognizing non-formal certified education without evaluation and verification of the applicant's learning outcomes and based on the Decision on automatic recognition of non-formal education and informal learning, a descriptive grade of “passed” is given, the student is recognized with ECTS credits for the course, and is free from the obligation to attend classes, take exams and other course obligations.
- ✓ For courses that are fully recognized in the process of recognition of non-formal certified education with the evaluation and verification of the applicant's learning outcomes, a numerical grade is given, in accordance with the *Rulebook on studying at the University of Mostar*.

WHAT DOES IT MEAN WHEN NON-FORMAL EDUCATION AND INFORMAL LEARNING ARE “PARTIALLY RECOGNIZED”?

For courses that are partially recognized, the student is free from some course obligations, but in order to acquire ECTS credits and receive a grade, the student must fulfil the remaining obligations, which are defined by the Commission for the Recognition of Non-formal Education and Informal Learning.

WHAT CAN A STUDENT DO WHEN NON-FORMAL EDUCATION AND INFORMAL LEARNING ARE “NOT RECOGNIZED”?

dijelom dokumentacije na temelju koje se daje opisna ocjena „položeno“.

ŠTO NAKON POSTUPKA PRIZNAVANJA NEFORMALNOG OBRAZOVANJA I INFORMALNOG UČENJA?

Nakon okončane procedure priznavanja prethodnog učenja original obrazovne isprave vraća se podnositelju zahtjeva, a za potrebe evidencije i arhiviranja zadržava se njegova preslika.

The student can file an objection to the decision on recognition in which it is stated that non-formal education and informal learning are not recognized to the scientific-teaching/art-teaching council of the organizational unit. The decision of the scientific-teaching/art-teaching council is final, and in case it is equal to the decision on recognition, the student is obliged to attend classes and take the exam of the course for which he/she requested recognition.

WHAT IS THE “AUTOMATIC RECOGNITION” OF NON-FORMAL EDUCATION AND INFORMAL LEARNING?

Automatic recognition is based on a decision made by the scientific-teaching/artistic-teaching council of the organizational unit, which defines the certificates for which certain courses are recognized without appointing the Commission for the Recognition of Non-formal Education and Informal Learning, whereby the decision contains a list of certificates and a list of courses that are recognized, and is publicly available on the website of the organizational unit.

IS THE PORTFOLIO EVALUATED?

The portfolio is evaluated with a numerical grade only if the applicant's knowledge is checked during the recognition process. On the other hand, in the process of recognition without a knowledge test, the portfolio is considered part of the documentation on the basis of which a descriptive grade of “passed” is given.

WHAT HAPPENS AFTER THE PROCESS OF RECOGNITION OF NON-FORMAL EDUCATION AND INFORMAL LEARNING?

After the procedure of recognition of prior learning is completed, the original educational document is returned to the applicant, and a copy is kept for records and archiving purposes.

KORACI U POSTUPKU PRIZNAVANJA NEFORMALNOG OBRAZOVANJA I INFORMALNOG UČENJA / STEPS IN THE PROCESS OF RECOGNIZING NON-FORMAL EDUCATION AND INFORMAL LEARNING

Za pokretanje postupka priznavanja neformalnog obrazovanja i informalnog učenja potrebno je ostvariti određene preduvjete.

Prva skupina preduvjeta odnosi se na studente:

- ✓ informiranost studenta o samom postupku priznavanja neformalnog obrazovanja i informalnog učenja
- ✓ sposobnost studenta za samoprosudbu vlastitih znanja i vještina
- ✓ sposobnost studenta za procjenu kompatibilnosti ishoda učenja stečenih neformalnim obrazovanjem i informalnim učenjem s ishodima učenja na pojedinim predmetima studijskog programa

Druga skupina preduvjeta odnosi se na ustanovu, odnosno ustrojbene jedinice:

- ✓ dostupnost nastavnih programa (silabusa) predmeta
- ✓ jasno definirani i mjerljivi ishodi učenja na razini predmeta
- ✓ ispravan pristup i razumijevanje svih sudionika postupka priznavanja neformalnog obrazovanja i informalnog učenja (prodekan za nastavu, ECTS koordinator, stručne službe, nastavnici).

Nakon što su ispunjeni svi navedeni preduvjeti, ako je student prosudio da ima stečene ishode učenja koji su definirani na određenim predmetima, može početi postupak priznavanja kroz korake:

KORAK 1. podnošenje zahtjeva za priznavanje neformalnog obrazovanja i informalnog učenja

KORAK 2. imenovanje Povjerenstva za priznavanje neformalnog obrazovanja i informalnog učenja

KORAK 3. aktivnosti Povjerenstva za priznavanje neformalnog obrazovanja i informalnog učenja

KORAK 4. donošenje Rješenja o priznavanju neformalnog obrazovanja i informalnog učenja.

Svaki od navedenih koraka sadrži niz aktivnosti.

KORAK 1. PODNOŠENJE ZAHTJEVA ZA PRIZNAVANJE NEFORMALNOG OBRAZOVANJA I INFORMALNOG UČENJA / STEP 1. SUBMITTING THE APPLICATION FOR RECOGNITION OF NON-FORMAL EDUCATION AND INFORMAL LEARNING

Prije samog podnošenja zahtjeva za priznavanje neformalnog obrazovanja i informalnog učenja student treba napraviti sljedeće aktivnosti:

- ✓ pregledati nastavni plan studijskog programa (popis predmeta po semestrima)
- ✓ prema nazivu predmeta posuditi postoji li mogućnost da već ima stečene ishode učenja koji su definirani na tom predmetu
- ✓ u nastavnom programu (silabusu) odabranog predmeta pogledati definirane ishode učenja, obveze na predmetu te metode vrednovanja (provjere znanja)
- ✓ prosuditi može li na zahtjeve navedene za odabrani predmet odgovoriti bez pohađanja nastave, odnosno ima li već stečene ishode učenja koje može dokazati odgovarajućom dokumentacijom ili provjerom znanja
- ✓ prema potrebi konzultirati se s prodekanom za nastavu, ECTS koordinatorom ustrojbene jedinice ili Sveučilišta i/ili predmetnim nastavnikom
- ✓ preuzeti prazan obrazac zahtjeva s *web*-stranice ustrojbene jedinice

- ✓ popuniti zahtjev
- ✓ prikupiti prateću dokumentaciju.

Važan čimbenik pri navedenim aktivnostima jest način kako su definirani ishodi učenja na razini predmeta. Prema sveučilišnom *Vodiču za izradu nastavnih planova i programa na Sveučilištu u Mostaru* ishodi učenja na razini predmeta moraju biti:

- ✓ formulirani isključivo mjerljivim glagolima u 3. licu jednine prezenta (*objašnjava, analizira, uspoređuje, računa, izrađuje...*), pri čemu je subjekt uvijek student
- ✓ povezani s ishodima učenja na razini studijskog programa
- ✓ povezani s ciljevima i sadržajima predmeta
- ✓ povezani s obvezama studenata
- ✓ povezani s metodama poučavanja i vrednovanja
- ✓ povezani s literaturom.

Navedene povezanosti prikazuju se jedinstvenim obrascem za nastavni plan (silabus).

Ako ishodi učenja predmeta imaju navedene karakteristike, student može prosuditi ima li već stečene ishode učenja te može li odgovoriti na obveze i načine povjere znanja na predmetu.

Od navedenih aktivnosti vezanih za podnošenja zahtjeva najvažnija i najzahtjevnija je ona koja se odnosi na popunjavanje zahtjeva.

Obrazac za zahtjev definiran je *Pravilnikom o priznavanju neformalnog obrazovanja i informalnog učenja na Sveučilištu u Mostaru* te sadrži sljedeće kategorije:

- vrsta priznavanja
  - ✓ A) neformalno obrazovanje
  - ✓ A.1) s ispravom koja sadrži informacije o kompetencijama i/ili ishodima učenja
  - ✓ A.2) s ispravom koja ne sadrži informacije o kompetencijama i/ili ishodima učenja ili bez isprave
  - ✓ B) informalno učenje
- osobni podaci studenta (ime i prezime, datum i mjesto rođenja, broj indeksa (ako ima), ustrojbeni jedini-
ca, studijski program)
- podaci o predmetu/predmetima i ishodima učenja za koje se traži priznavanje:
  - ✓ naziv predmeta
  - ✓ kod predmeta
  - ✓ ishodi učenja
  - ✓ A.1 / A.2 / B
- popis dokumenata koji se prilažu uz zahtjev (redni broj, naziv i opis dokumenta).

ZAHTEJ ZA PRIZNAVANJE NEFORMALNOG OBRAZOVANJA I INFORMALNOG UČENJA			
Označi vrstu priznavanja znakom x	A) neformalno obrazovanje		B) informalno učenje
	A.1) s ispravom koja sadrži informacije o kompetencijama i/ili ishodima učenja	A.2) s ispravom koja ne sadrži informacije o kompetencijama i/ili ishodima učenja ili bez isprave	
		x	X

Nakon toga, u slučaju kad se istim zahtjevom traži priznavanje i neformalnog obrazovanja i informalnog učenja, potrebno je u dijelu obrasca u kojem se navode predmeti i ishodi učenja za koje se traži priznavanje odrediti koja se vrsta priznavanja traži za koji predmet, odnosno ishod učenja, npr.

PODACI O PREDMETIMA I ISHODI UČENJA ZA KOJE SE TRAŽI PRIZNAVANJE			
Naziv predmeta	Kod predmeta	Ishodi učenja	A.1 / A.2 / B
Predmet „X“	Kod „X“	Ishod učenja br. 1	A.1
Predmet „X“	Kod „X“	Ishod učenja br. 2	A.1
Predmet „X“	Kod „X“	Ishod učenja br. 3	A.1
Predmet „X“	Kod „X“	Ishod učenja br. 4	A.1
Predmet „X“	Kod „X“	Ishod učenja br. 5	A.1
Predmet „X“	Kod „X“	Ishod učenja br. 6	A.1
Predmet „Y“	Kod „Y“	Ishod učenja br. 1	B
Predmet „Y“	Kod „Y“	Ishod učenja br. 2	B
Predmet „Y“	Kod „Y“	Ishod učenja br. 3	B
Predmet „Y“	Kod „Y“	Ishod učenja br. 4	B

U navedenom primjeru traži se zahtjev za priznavanje neformalnog certificiranog obrazovanja za predmet „X“ te priznavanje informalnog učenja za predmet „Y“.

Također, samo kod predmeta za kojeg su u zahtjevu za priznavanje navedeni svi ishodi učenja na predmetu, može se očekivati da se predmet „prizna u potpunosti“, ako se u postupku priznavanja dokaže da podnositelj zahtjeva ima navedene ishode učenja.

S druge strane, za predmete kod kojih se u zahtjevu za priznavanje navedu samo neki od ishoda učenja, može se očekivati samo da se predmet „prizna djelomično“, ako se u postupku priznavanja dokaže da podnositelj zahtjeva ima navedene ishode učenja.

Da bi se zahtjev smatrao kompletnim i urednim, obvezno je popuniti sve kategorije zahtjeva osim kategorije „Popis dokumenata koji se prilažu uz zahtjev“, jer student prilaže dodatnu dokumentaciju samo ako ona postoji i ako njom može dokazati da posjeduje ishode učenja predmeta za koje traži priznavanje.

U slučaju kad student ne priloži dodatnu dokumentaciju, u postupku priznavanja sigurno će se provesti i vrednovanje, odnosno provjera ishoda učenja, koju provodi Povjerenstvo za priznavanje neformalnog obrazovanja i informalnog učenja. U slučaju kad student priloži dodatnu dokumentaciju, bez obzira na to koja to dokumentacija bila, u postupku priznavanja Povjerenstvo za priznavanje neformalnog obrazovanja i informalnog učenja odlučuje je li potrebno provesti i vrednovanje, odnosno provjeru ishoda učenja ili je dokumentacija dovoljan dokaz da student posjeduje tražene ishode učenja te da mu se traženi predmeti priznaju i bez provjere znanja. Samo u slučaju kad student kao dokumentaciju prilaže certifikat koji je naveden u Odluci o automatskom priznavanju neformalnog obrazovanja i informalnog učenja, koja definira certifikate za koje se priznaju točno određeni predmeti bez imenovanja Povjerenstva za priznavanje neformalnog obrazovanja i informalnog učenja, student može biti siguran da će mu predmeti navedeni u Odluci biti u potpunosti priznati bez provjere znanja. Navedena Odluka javno je dostupna na web-stranici ustrojbene jedinice.

O načinu prikupljanja i prilaganja dokumentacije uz zahtjev detaljnije je pojašnjeno u poglavlju *Primjeri podnošenja zahtjeva i prateće dokumentacije ovog Vodiča*.

KORAK 2. IMENOVANJE POVJERENSTVA ZA PRIZNAVANJE NEFORMALNOG OBRAZOVANJA I INFORMALNOG UČENJA / STEP 2. APPOINTMENT OF THE COMMISSION FOR THE RECOGNITION OF NON-FORMAL EDUCATION AND INFORMAL LEARNING

Nakon podnošenja zahtjeva studentskoj službi (referadi), dekan ustrojbene jedinice imenuje Povjerenstvo za priznavanje neformalnog obrazovanja i informalnog učenja, u sastavu:

- ✓ prodekan za nastavu
- ✓ ECTS koordinator ustrojbene jedinice
- ✓ nastavnik/nastavnici iz odgovarajućeg znanstvenog područja, polja i grane, odnosno nositelji predmeta za koje se traži priznavanje.

Broj članova Povjerenstva za priznavanje neformalnog obrazovanja i informalnog učenja ovisi o predmetima za koje se u zahtjevu traži priznavanje, jer članovi moraju biti nastavnici iz odgovarajućeg znanstvenog područja, polja i grane, odnosno nositelji predmeta za koje se traži priznavanje.

KORAK 3. AKTIVNOSTI POVJERENSTVA ZA PRIZNAVANJE NEFORMALNOG OBRAZOVANJA I INFORMALNOG UČENJA / STEP 3. ACTIVITIES OF THE COMMISSION FOR THE RECOGNITION OF NON-FORMAL EDUCATION AND INFORMAL LEARNING

Povjerenstvo za priznavanje neformalnog obrazovanja i informalnog učenja ima sljedeće nadležnosti:

- ✓ utvrđivanje osnove za pokretanje postupka priznavanja neformalnog obrazovanja i informalnog učenja
- ✓ provođenje postupka priznavanja prethodnog učenja
- ✓ utvrđivanje kompatibilnosti ishoda učenja stečenih neformalnim obrazovanjem i informalnim učenjem s ishodima učenja određenih predmeta studijskog programa
- ✓ provođenje vrednovanja i provjere ishoda učenja podnositelja zahtjeva
- ✓ davanje mišljenja o priznavanju neformalnog obrazovanja i informalnog učenja.

U postupku priznavanja Povjerenstvo za priznavanje neformalnog obrazovanja i informalnog učenja provodi sljedeće aktivnosti:

- pregledava točnost podataka navedenih u zahtjevu:
  - ✓ jesu li navedeni točni nazivi i kodovi predmeta sa studijskog programa
  - ✓ jesu li navedeni točni ishodi učenja kao u nastavnom programu (silabusu) predmeta
- utvrđuje vrstu zahtjeva:
  - ✓ traži li se priznavanje neformalnog obrazovanja s ispravom koja sadrži informacije o kompetencijama i/ili ishodima učenja,
  - ✓ traži li se priznavanje neformalnog obrazovanja s ispravom koja ne sadrži informacije o kompetencijama i/ili ishodima učenja ili bez isprave i
  - ✓ traži li se priznavanje informalnog učenja

- utvrđuje potrebu za vrednovanjem, odnosno provjerom ishoda učenja za koje se traži priznavanje
  - ✓ je li uz zahtjev priložena neka dokumentacija (certifikat, opis programa, portfolio i sl.)
  - ✓ jesu li ishodi učenja predmeta za kojeg se traži priznavanje kompatibilni ishodima učenja iz priloženog certifikata ili druge dokumentacije
  - ✓ jesu li navedeni svi ishodi učenja za predmet ili samo neki
- odlučuje na koji će se način provesti postupak vrednovanja, odnosno provjere znanja, ako je potreban
  - ✓ za koje predmete, odnosno ishode učenja, treba provesti provjeru znanja
  - ✓ treba li pismena, usmena ili praktična provjera znanja
  - ✓ treba li podnositelj zahtjev priložiti dodatnu dokumentaciju
- daje mišljenje o načinu priznavanja:
  - ✓ koji se predmeti iz zahtjeva mogu priznati u potpunosti
  - ✓ koji se predmeti iz zahtjeva mogu priznati djelomično
  - ✓ koji se predmeti iz zahtjeva ne mogu priznati
- daje obrazloženje za navedeno mišljenje
  - ✓ zašto se određeni predmet priznaje u potpunosti, djelomično, ili se ne priznaje
  - ✓ kako je protekao postupak vrednovanja, odnosno provjere znanja.

Prilikom provođenja navedenih aktivnosti Povjerenstvu za priznavanje neformalnog obrazovanja i informalnog učenja posao olakšava obrazac nastavnog programa (silabusa) u kojem su u jednom njegovu dijelu jasno povezani ishodi učenja predmeta s obvezama studenata, a koji je propisan *Pravilnikom o postupku donošenja novih i revizije postojećih studijskih programa na Sveučilištu u Mostaru*:

Alokacija ECTS bodova i udjela u ocjeni				
Obveze studenata	Kod ishoda učenja	Sati opterećenja	Udio u ECTS-u	Udio u ocjeni
Pohađanje nastave	-			
Obveza 1	Ishod učenja „n“			
Obveza 2	Ishod učenja „n“			
Obveza 3	Ishod učenja „n“			
Ukupno		.	ECTS bodovi	100 %

Na temelju informacija iz navedenog dijela nastavnog programa (silabusa) Povjerenstvo za priznavanje neformalnog obrazovanja i informalnog učenja svoje mišljenje daje u skladu s obrascem za Rješenje o priznavanju neformalnog obrazovanja i informalnog učenja, koji je definiran *Pravilnikom o priznavanju neformalnog obrazovanja i informalnog učenja na Sveučilištu u Mostaru*, što je posebno važno kod predmeta koji se priznaju djelomično, gdje se u obrascu za rješenje navodi kategorija „Preostale obveze za stjecanje ECTS bodova“, koja je kompatibilna kategoriji „Obveze studenata“ u obrascu za nastavni program (silabus):

POPIS PREDMETA KOJI SU U POTPUNOSTI PRIZNATI				
R. br.	Naziv predmeta	Kod predmeta	ECTS bodovi	Ocjena

Zaključeno rednim brojem (...).

POPIS PREDMETA KOJI SU DJELOMIČNO PRIZNATI			
R. br.	Naziv predmeta	Kod predmeta	Preostale obveze za stjecanje ECTS bodova

Zaključeno rednim brojem (...).

POPIS PREDMETA KOJI NISU PRIZNATI			
R. br.	Naziv predmeta	Kod predmeta	Objašnjenje

Zaključeno rednim brojem (...).

KORAK 4. DONOŠENJE RJEŠENJA O PRIZNAVANJU NEFORMALNOG OBRAZOVANJA I INFORMALNOG UČENJA / STEP 4. ADOPTION OF THE DECISION ON THE RECOGNITION OF NON-FORMAL EDUCATION AND INFORMAL LEARNING

Rješenje o priznavanju neformalnog obrazovanja i informalnog učenja sadrži podatke o priznatim predmetima i stečenim ECTS bodovima, a donosi ga dekan ustrojbene jedinice:

- ✓ na temelju mišljenja Povjerenstva
- ✓ na temelju Odluke o automatskom priznavanju neformalnog obrazovanja i informalnog učenja.

Rješenje je dekan ustrojbene jedinice obavezan donijeti u roku od 45 dana od dana podnošenja urednog zahtjeva. Za predmete koji su u potpunosti priznati na temelju mišljenja Povjerenstva u postupku priznavanja bez vrednovanja i provjere ishoda učenja podnositelja zahtjeva te na temelju Odluke o automatskom priznavanju neformalnog obrazovanja i informalnog učenja daje se opisna ocjena „položeno“.

Za predmete koji su u potpunosti priznati u postupku priznavanja na temelju mišljenja Povjerenstva uz vrednovanje i provjeru ishoda učenja podnositelja zahtjeva daje se brojčana ocjena u skladu s *Pravilnikom o studiranju na Sveučilištu u Mostaru*.

Protiv rješenja o priznavanju student može izjaviti prigovor znanstveno-nastavnom / umjetničko-nastavnom vijeću ustrojbene jedinice u roku od 15 dana od prijema rješenja.

Odluka znanstveno-nastavnog / umjetničko-nastavnog vijeća po prigovoru konačna je.

Student koji je u statusu redovitog studenta obavezan je do donošenja rješenja o priznavanju pohađati nastavu na predmetima za koje traži priznavanje, a koji se izvode na njegovoj godini studija.

Nakon okončane procedure priznavanja prethodnog učenja original obrazovne isprave vraća se podnositelju zahtjeva, a za potrebe evidencije i arhiviranja zadržava se njegova preslika.

PRIMJERI PODNOŠENJA ZAHTEVA I PRATEĆE DOKUMENTACIJE / EXAMPLES OF APPLICATION SUBMISSION AND SUPPORTING DOCUMENTATION

Kao primjeri bit će prezentirani zahtjevi uz prateću dokumentaciju, u kojima nisu navedeni stvarni podaci, nego samo oni koji se mogu dati kao primjer te koji su označeni crvenom bojom u obrascima. Ostale kategorije u obrascima u ovim primjerima ostale su nepopunjene da bi se lakše naglasila povezanost podataka u obrascima.

Svi primjeri odnose se na priznavanje informalnog učenja stečenog radnim iskustvom uz portfolio kao prateću dokumentaciju, pri čemu se odnose na struke iz tri različita područja: farmacija, fizioterapija i IT.

Svi primjeri prateće dokumentacije (portfolio, životopis i sl.) nisu obvezujući u formi navedenoj u primjerima, nego se mogu priložiti i u drugoj formi, ovisno o pojedinačnom slučaju.

PRIMJER 1. ZAHTEJ ZA PRIZNAVANJE INFORMALNOG UČENJA STEČENOG RADNIM ISKUSTVOM UZ PORTFOLIO KAO PRATEĆU DOKUMENTACIJU (FARMACIJA)

Zahtjev iz Primjera 1:

ZAHTEJ ZA PRIZNAVANJE NEFORMALNOG OBRAZOVANJA I INFORMALNOG UČENJA			
Označi vrstu priznavanja znakom x	A) neformalno obrazovanje		B) informalno učenje
	A.1) s ispravom koja sadrži informacije o kompetencijama i/ili ishodima učenja	A.2) s ispravom koja ne sadrži informacije o kompetencijama i/ili ishodima učenja ili bez isprave	
			x
OSOBNI PODACI PODNOSITELJA ZAHTEVA			
Ime i prezime			
Datum i mjesto rođenja			
Broj indeksa (ako ima)			
Ustrojbena jedinica			
Studijski program		Farmacija	
Ciklus		integrirani studij	
PODACI O PREDMETIMA I ISHODI UČENJA ZA KOJE SE TRAŽI PRIZNAVANJE			
Naziv predmeta	Kod predmeta	Ishodi učenja	A.1 / A.2 / B
Prva pomoć i sigurnost u laboratoriju	FARFFAB201	Objašnjava procedure za ispravno rukovanje i odlaganje laboratorijske opreme poštujući pravila koja zahtijeva rad u laboratoriju	B
POPIS DOKUMENATA KOJI SE PRILAŽU UZ ZAHTEJ			
Redni broj	Naziv dokumenta	Opis dokumenta	
1.	„Izveštaj nakon testiranja prema specifikacijama“	Ovjerena preslika, pri čemu se točnost podataka iz Izveštaja može provjeriti na službenom kontaktu, e-mailu tvrtke.	
Datum i mjesto		Potpis	

Zahtjev iz Primjera 1:

PORTFOLIO KOMPETENCIJA I/ILI ISHODA UČENJA		
1. OSOBNI PODACI		
Ime i prezime		
Datum i mjesto rođenja		
Broj indeksa (ako ima)		
Ustrojbena jedinica		
Studijski program		Farmacija
Ciklus		integrirani studij
2. ŽIVOTOPIS		
2.1. Obrazovanje (kronološki)		
Institucija stjecanja kvalifikacije	Godina stjecanja kvalifikacije	Naziv na obrazovnoj ispravi
2.2. Radno iskustvo (ako ima)		
Poslodavac	Razdoblje zaposlenja	Opis poslova
Farmaceutska tvrtka „ABC d.o.o.“	2018. – 2021.	Kao laboratorijski asistent završava sve procedure praćenja i izvještavanja u skladu sa Standardnom operativnom procedurom (SOP) koju je utvrdila farmaceutska tvrtka ABC d.o.o.; dovršava rutinske procedure provjere u radu s različitim vrstama opreme, vrši testiranja prema specifikacijama tvrtke, nakon čega priprema izvještaje u skladu s procedurama tvrtke u svrhu osiguranja održivosti proizvodnje.
2.3. Volonterski rad (ako ima)		
Mjesto volontiranja	Razdoblje volontiranja	Opis poslova
2.4. Edukacije na radnom mjestu i mjestu volontiranja (ako ima)		
Naziv edukacije	Trajanje edukacije	Sadržaj programa edukacije
2.5. Ostale aktivnosti (ako ima)		
Naziv aktivnosti	Trajanje aktivnosti	Opis aktivnosti
2.6. Dodatna pojašnjenja		
3. POPIS STEČENIH KOMPETENCIJA I/ILI ISHODA UČENJA		
Naziv predmeta iz zahtjeva	Ishod učenja predmeta iz zahtjeva	Način stjecanja kompetencija i/ili ishoda učenja uz naziv dokumenta kojim se dokazuje
Prva pomoć i sigurnost u laboratoriju	Objašnjava procedure za ispravno rukovanje i odlaganje laboratorijske opreme poštujući pravila koja zahtijeva rad u laboratoriju	Završava sve procedure praćenja i izvještavanja u skladu sa Standardnom operativnom procedurom (SOP) koju je utvrdila farmaceutska tvrtka ABC d.o.o.; dovršava rutinske procedure provjere u radu s različitim vrstama opreme, vrši testiranja prema specifikacijama tvrtke, nakon čega priprema izvještaje u skladu s procedurama tvrtke u svrhu osiguranja održivosti proizvodnje (dokument: „Izvještaj nakon testiranja prema specifikacijama“)...
4. POPIS DOKUMENTACIJE KAO DOKAZA O STEČENIM KOMPETENCIJAMA I/ILI ISHODIMA UČENJA		
Naziv dokumenta	Oblik dokumenta (print, USB, link...)	Objašnjenje
„Izvještaj nakon testiranja prema specifikacijama“	Ovjerena preslika	Točnost podataka iz Izvještaja može se provjeriti na službenom kontaktu, e-mailu tvrtke.
Datum i mjesto		Potpis

PRIMJER 2. ZAHTJEV ZA PRIZNAVANJE INFORMALNOG UČENJA STEČENOG RADNIM ISKUSTVOM UZ PORTFOLIO KAO PRATEĆU DOKUMENTACIJU (FIZIOTERAPIJA)

Zahtjev iz Primjera 2:

ZAHTJEV ZA PRIZNAVANJE NEFORMALNOG OBRAZOVANJA I INFORMALNOG UČENJA			
Označi vrstu priznavanja znakom x	A) neformalno obrazovanje		B) informalno učenje
	A.1) s ispravom koja sadrži informacije o kompetencijama i/ili ishodima učenja	A.2) s ispravom koja ne sadrži informacije o kompetencijama i/ili ishodima učenja ili bez isprave	
OSOBNI PODACI PODNOSITELJA ZAHTJEVA			
Ime i prezime			
Datum i mjesto rođenja			
Broj indeksa (ako ima)			
Ustrojbena jedinica			
Studijski program		Fizioterapija	
Ciklus		1. ciklus / preddiplomski studij	
PODACI O PREDMETIMA I ISHODI UČENJA ZA KOJE SE TRAŽI PRIZNAVANJE			
Naziv predmeta	Kod predmeta	Ishodi učenja	A.1 / A.2 / B
Fizikalna terapija	FZSFTAB201	Praktično izvodi fizioterapijske postupke	B
POPIS DOKUMENATA KOJI SE PRILAŽU UZ ZAHTJEV			
Redni broj	Naziv dokumenta	Opis dokumenta	
1.	„Preporuka voditelja Centra za fizikalnu medicinu i rehabilitaciju Doma zdravlja“	Original dokumenta, pri čemu se točnost podataka iz Izvještaja može provjeriti na službenom kontaktu, <i>e-mailu</i> Centra.	
Datum i mjesto		Potpis	

Portfolio iz Primjera 2:

PORTFOLIO KOMPETENCIJA I/ILI ISHODA UČENJA		
1. OSOBNI PODATCI		
Ime i prezime		
Datum i mjesto rođenja		
Broj indeksa (ako ima)		
Fakultet		
Studijski program	Fizioterapija	
Ciklus	1. ciklus / preddiplomski studij	
2. ŽIVOTOPIS		
2.1. Obrazovanje (kronološki)		
Institucija stjecanja kvalifikacije	Godina stjecanja kvalifikacije	Naziv na obrazovnoj ispravi
2.2. Radno iskustvo (ako ima)		
Poslodavac	Period zaposlenja	Opis poslova
Centar za fizikalnu medicinu i rehabilitaciju Doma zdravlja	2017. - 2020.	Kao fizioterapeutske tehničar izvodi elektrodijagnostičke postupke elektroterapije, elektrostimulacije, termoterapije i termodijagnostike, ultrazvučne terapije, svjetlosne terapije, parafinoterapije, magnetoterapije, hidroterapije, krioterapije i kriokinetike, kineziterapije, terapije laserom, medicinske masaže, indikacije i kontraindikacije u praktičnoj primjeni pojedinih postupaka te opće principe dijagnostike i liječenja u fizikalnoj medicini.
2.3. Volonterski rad (ako ima)		
Mjesto volontiranja	Period volontiranja	Opis poslova
2.4. Edukacije na radnom mjestu i mjestu volontiranja (ako ima)		
Naziv edukacije	Trajanje edukacije	Sadržaj programa edukacije
2.5. Ostale aktivnosti (ako ima)		
Naziv aktivnosti	Trajanje aktivnosti	Opis aktivnosti
2.6. Dodatna pojašnjenja		
3. POPIS STEČENIH KOMPETENCIJA I/ILI ISHODA UČENJA		
Naziv predmeta iz zahtjeva	Ishod učenja predmeta iz zahtjeva	Način stjecanja kompetencija i/ili ishoda učenja uz naziv dokumenta kojim se dokazuje
Fizikalna terapija	Praktično izvodi fizioterapijske postupke	Izvodi elektrodijagnostičke postupke elektroterapije, elektrostimulacije, termoterapije i termodijagnostike, ultrazvučne terapije, svjetlosne terapije, parafinoterapije, magnetoterapije, hidroterapije, krioterapije i kriokinetike, kineziterapije, terapije laserom, medicinske masaže, indikacije i kontraindikacije u praktičnoj primjeni pojedinih postupaka te opće principe dijagnostike i liječenja u fizikalnoj medicini (dokument: „Preporuka voditelja Centra“).
4. POPIS DOKUMENTACIJE KAO DOKAZA O STEČENIM KOMPETENCIJAMA I/ILI ISHODIMA UČENJA		
Naziv dokumenta	Oblik dokumenta (print, USB, link...)	Objašnjenje
„Preporuka voditelja Centra“	Original	Točnost podataka može se provjeriti na službenom e-mailu.
Datum i mjesto	Potpis	

PRIMJER 3. ZAHTJEV ZA PRIZNAVANJE INFORMALNOG UČENJA STEČENOG RADNIM ISKUSTVOM UZ PORTFOLIO KAO PRATEĆU DOKUMENTACIJU (IT)

Zahtjev iz Primjera 3:

ZAHTJEV ZA PRIZNAVANJE NEFORMALNOG OBRAZOVANJA I INFORMALNOG UČENJA			
Označi vrstu priznavanja znakom x	A) neformalno obrazovanje		B) informalno učenje
	A.1) s ispravom koja sadrži informacije o kompetencijama i/ili ishodima učenja	A.2) s ispravom koja ne sadrži informacije o kompetencijama i/ili ishodima učenja ili bez isprave	
			x
OSOBNI PODACI PODNOSITELJA ZAHTJEVA			
Ime i prezime			
Datum i mjesto rođenja			
Broj indeksa (ako ima)			
Ustrojbena jedinica			
Studijski program		Računarstvo	
Ciklus		1. ciklus / preddiplomski studij	
PODACI O PREDMETIMA I ISHODI UČENJA ZA KOJE SE TRAŽI PRIZNAVANJE			
Naziv predmeta	Kod predmeta	Ishodi učenja	A.1 / A.2 / B
Web-programiranje	FSRERAB201	Koristi jezik <i>web</i> -programiranja te samostalno razvija <i>web</i> -stranicu korištenjem HTML-a, CSS-a, bazirano na XML-u uz implementaciju JAVA skripti	B
POPIS DOKUMENATA KOJI SE PRILAŽU UZ ZAHTJEV			
Redni broj	Naziv dokumenta	Opis dokumenta	
1.	„Web’-stranica XY“	Original dokumenta, pri čemu se točnost podataka može provjeriti na službenom kontaktu navedenom na <i>web</i> -stranici.	
2.	„Pismo potvrde“	Referenca supervizora sadržana je u prilogu Zahtjeva.	
Datum i mjesto		Potpis	

Portfolio iz Primjera 3:

PORTFOLIO KOMPETENCIJA I/ILI ISHODA UČENJA		
1. OSOBNI PODATCI		
Ime i prezime		
Datum i mjesto rođenja		
Broj indeksa (ako ima)		
Fakultet		
Studijski program	Računarstvo	
Ciklus	1. ciklus / preddiplomski studij	
2. ŽIVOTOPIS		
2.1. Obrazovanje (kronološki)		
Institucija stjecanja kvalifikacije	Godina stjecanja kvalifikacije	Naziv na obrazovnoj ispravi
2.2. Radno iskustvo (ako ima)		
Poslodavac	Period zaposlenja	Opis poslova
„IT centar“	2020. – 2022.	Kao <i>web</i> -dizajner u IT tvrtki osmišljava i kreira <i>web</i> -stranice za klijente, aplikacije, razne igre; koristi HTML kao opisni jezik pomoću kojeg kreira <i>web</i> -stranice, uspostavlja funkcionalnost elemenata jedne <i>web</i> -stranice, koristi se CSS-om za uređivanje samog izgleda i formatiranje svih elemenata na sajtu, radi na kreiranju fotografija, njihovoj obradi, animaciji i optimizaciji za pretraživače.
2.3. Volonterski rad (ako ima)		
Mjesto volontiranja	Period volontiranja	Opis poslova
2.4. Edukacije na radnom mjestu i mjestu volontiranja (ako ima)		
Naziv edukacije	Trajanje edukacije	Sadržaj programa edukacije
2.5. Ostale aktivnosti (ako ima)		
Naziv aktivnosti	Trajanje aktivnosti	Opis aktivnosti
2.6. Dodatna pojašnjenja		
3. POPIS STEČENIH KOMPETENCIJA I/ILI ISHODA UČENJA		
Naziv predmeta iz zahtjeva	Ishod učenja predmeta iz zahtjeva	Način stjecanja kompetencija i/ili ishoda učenja uz naziv dokumenta kojim se dokazuje
Web-programiranje	Koristi jezik <i>web</i> -programiranja te samostalno razvija <i>web</i> -stranicu korištenjem HTML-a, CSS-a, bazirano na XML-u uz implementaciju JAVA skripti	Osmišljava i kreira <i>web</i> -stranice za klijente, aplikacije, razne igre; koristi HTML kao opisni jezik pomoću kojeg kreira <i>web</i> -stranice, uspostavlja funkcionalnost elemenata jedne <i>web</i> -stranice, koristi se CSS-om za uređivanje samog izgleda i formatiranje svih elemenata na <i>siteu</i> , radi na kreiranju fotografija, njihovoj obradi, animaciji i optimizaciji za pretraživače (dokument: „ <i>Web</i> -stranica XY“).
4. POPIS DOKUMENTACIJE KAO DOKAZA O STEČENIM KOMPETENCIJAMA I/ILI ISHODIMA UČENJA		
Naziv dokumenta	Oblik dokumenta (print, USB, link...)	Objašnjenje

„Web'-stranica XY“	Link na web-stranicu	Točnost podataka može se provjeriti na službenom kontaktu navedenom na web-stranici.
„Pismo potvrde“	Word dokument	Referenca supervizora sadržana je u privitku Zahtjeva.
Datum i mjesto		Potpis

PRIMJERI DOKUMENATA KOJI SE MOGU PRILOŽITI UZ ZAHTJEV KAO DOKAZ ZA STJECANJE ISHODA UČENJA, PRI ČEMU JEDAN DOKUMENTIRANI DOKAZ MOŽE POKRITI NEKOLIKO PREDMETA, ODNOSNO ISHODA UČENJA:

- ✓ Certifikati / preslike certifikata
- ✓ Opis programa obuke
- ✓ Evidencija obuke na radnom mjestu
- ✓ Objavljeni materijali
- ✓ Pisma/potvrde u kojima em se navodi stečeno iskustvo te informacije o razdoblju djelovanja te statusa potpisnika pisma prema podnosiocu zahtjeva
- ✓ Pisani izvještaji
- ✓ Reference i ocjene drugih
- ✓ Fotografije / audio / videozapisi
- ✓ Dnevници
- ✓ Evidencija nastavnika o obuci
- ✓ Izjave
- ✓ Projektni rad
- ✓ Profili poslova.

PRIMJERI POVEZANOSTI ISHODA UČENJA S DOKUMENTIRANIM DOKAZIMA:

Ishod učenja 1: objašnjava procedure za ispravno rukovanje i odlaganje laboratorijske opreme poštujući pravila koja zahtijeva rad u laboratoriju

Dokazni dokumenti 1:

- ✓ Matični listovi za opremu
- ✓ Uputstvo za održavanje opreme
- ✓ Evidencije i zapisnici o kvarovima na laboratorijskoj opremi
- ✓ Godišnji plan održavanja laboratorijske opreme.

Ishod učenja 2: praktično izvodi fizioterapijske postupke

Dokazni dokumenti 2:

- ✓ Licencija fizioterapeuta
- ✓ Preporuka nadređene osobe na radnom mjestu
- ✓ Preslika certifikata o edukaciji
- ✓ Reference i ocjene pacijenata
- ✓ Fotografije / audio / videozapisi uz prethodno pribavljenu saglasnost pacijenata.

Ishod učenja 3: koristi jezik *web*-programiranja te samostalno razvija *web*-stranicu korištenjem HTML-a, CSS-a, bazirano na XML-u uz implementaciju JAVA skripti

Dokazni dokumenti 3:

- ✓ ECDL certifikat
- ✓ ECDL Test Center Staff Training Program Certificate
- ✓ Microsoft Office User Specialist Master Certificate
- ✓ Microsoft Project Advanced Certificate.

LITERATURA / BIBLIOGRAPHY

Pravilnik o priznavanju neformalnog obrazovanja i informalnog učenja na Sveučilištu u Mostaru, 2023

Konvencija o priznavanju kvalifikacija u visokom obrazovanju u europskoj regiji („Službeni glasnik BiH“, broj 16/03 – Međunarodni ugovori)

UNESCO Guidelines for the Recognition, Validation and Accreditation of the Outcomes of Non-formal and Informal Learning, 2012

Vodič kroz priznavanje neformalnog obrazovanja i informalnog učenja - Informativne smjernice za studente i studentice, projekt Obrazovanje za zapošljavanje, 2022

Odluke o usvajanju Osnova kvalifikacijskog okvira u Bosni i Hercegovini („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine, br. 31/11, 39/12)

Pravilnik o postupku donošenja novih i revizije postojećih studijskih programa na Sveučilištu u Mostaru, 2022

Vodič za izradu nastavnih planova i programa na Sveučilištu u Mostaru, 2022

**PRILOG:
PRAVILNIK O PRIZNAVANJU
NEFORMALNOG OBRAZOVANJA
I INFORMALNOG UČENJA NA
SVEUČILIŠTU U MOSTARU**

**ANNEX:
THE RULEBOOK ON THE
RECOGNITION OF NON-FORMAL
EDUCATION AND INFORMAL
LEARNING AT THE UNIVERSITY
OF MOSTAR**

Na temelju članka 54. *Zakona o visokom obrazovanju u Hercegovačko-neretvanskoj županiji* („Narodne novine Hercegovačko-neretvanske županije“, broj: 4/12) i članka 53. *Statuta Sveučilišta u Mostaru* (ur. broj 01-1685/20 od 26. veljače 2022. godine), Senat Sveučilišta u Mostaru na 397. sjednici, održanoj 8. ožujka 2023. godine, donio je

PRAVILNIK O PRIZNAVANJU NEFORMALNOG OBRAZOVANJA I INFORMALNOG UČENJA NA SVEUČILIŠTU U MOSTARU

I. OPĆE ODREDBE

Članak 1.

(Predmet)

(1) *Pravilnikom o priznavanju neformalnog obrazovanja i informalnog učenja na Sveučilištu u Mostaru* (u daljem tekstu: *Pravilnik*) uređuju se svrha i postupak priznavanja, vrednovanje stečenih kompetencija i ishoda učenja te druga pitanja od značaja za provođenje ovih postupaka na Sveučilištu u Mostaru (u daljem tekstu: Sveučilište).

(2) Priznavanje prethodnog učenja stečeno neformalnim obrazovanjem i informalnim učenjem temelji se na načelima cjeloživotnog učenja, jednake dostupnosti, pravednosti, transparentnosti, jednake vrijednosti stečenih i priznatih znanja i vještina, unapređenja i olakšavanja postupaka priznavanja te osiguranja kvalitete.

(3) Svaka osoba ima pravo zatražiti priznavanje znanja i vještina stečenih putem neformalnog obrazovanja i informalnog učenja.

(4) Postupak priznavanja jednak je za sve te nije dopuštena diskriminacija prema bilo kojoj stvarnoj ili pretpostavljenoj osnovi ili bilo kojoj drugoj okolnosti koja nije povezana s vrijednošću neformalnog obrazovanja i informalnog učenja čije se priznavanje traži.

(5) Postupak priznavanja neformalnog obrazovanja i informalnog učenja zasniva se i provodi u skladu s načelima *Konvencije o priznavanju kvalifikacija u visokom obrazovanju u europskoj regiji* („Službeni glasnik BiH“, broj 16/03 – Međunarodni ugovori) i njezinim pratećim dokumentima te preporukama Centra za informiranje i priznavanje dokumenata iz područja visokog obrazovanja.

Članak 2.

(Osnovni pojmovi)

(1) U *Pravilniku* se koriste pojmovi sa sljedećim značenjem:

(a) *Prethodno učenje* (engl. *prior learning*) – svaki oblik formalnog i neformalnog obrazovanja te informalnog učenja, kao opći izraz koji se koristi za opisivanje priznavanja znanja i vještina stečenih putem formalnog i neformalnog obrazovanja te informalnog učenja.

(b) *Priznavanje prethodnog učenja* (engl. *recognition of prior learning*) – priznavanje znanja i vještina stečenih u razdoblju koje je prethodilo traženju priznavanja, bilo formalnim i/ili neformalnim obrazovanjem te informalnim učenjem.

(c) *Formalno obrazovanje* (engl. *formal learning*) – obrazovanje koje se odvija i stječe u okviru organiziranog i strukturiranog konteksta učenja, koje se stječe u obrazovnim ustanovama prema

nastavnim planovima i programima odobrenim od nadležnih obrazovnih vlasti, a završava izdavanjem javne isprave o stečenoj razini obrazovanja, odnosno o stečenoj i općepriznatoj kvalifikaciji.

(d) *Neformalno obrazovanje* (engl. *non-formal learning*) – organiziran proces učenja i obrazovanja usmjeren k usavršavanju, specijalizaciji i dopunjavanju znanja, vještina i sposobnosti, prema posebnim programima koje izvide organizatori obrazovanja (redovne škole, centri za obuku, poduzeća, agencije i slično), koji se odvija u okviru fleksibilno strukturiranog konteksta učenja usmjerenog na osposobljavanje za rad i druge socijalne aktivnosti te osobni razvoj, a može biti certificirano ili necertificirano.

(e) *Neformalno certificirano obrazovanje* – neformalno obrazovanje koje završava stjecanjem isprave koja u pravilu uključuje formaliziranu provjeru ishoda učenja, odnosno kompetencija.

(f) *Neformalno necertificirano obrazovanje* – neformalno obrazovanje koje završava bez stjecanja isprave te bez provjere ishoda učenja i kompetencija.

(g) *Informalno učenje* (engl. *informal learning*) – učenje koje je rezultat svakodnevnih životnih aktivnosti kojima se stječu kompetencije vezane za osobne, društvene i profesionalne potrebe, a koje nije strukturirano i ne završava se stjecanjem isprave.

(h) *Priznavanje neformalnog obrazovanja i informalnog učenja* – proces kojim se potvrđuje da su ishodi učenja stečeni (i vrednovani) u drugom kontekstu (neformalno obrazovanje ili informalno učenje) kompatibilni ishodima učenja na nekoj od razina studijskog programa.

(i) *Vrednovanje neformalnog obrazovanja i informalnog učenja* – dio postupka priznavanja neformalnog obrazovanja i informalnog učenja koji podrazumijeva provjeru ishoda učenja u slučaju kad nema službene dokumentacije s informacijom o ishodima učenja, odnosno u slučaju kad se ukaže potreba za dodatnim vrednovanjem i provjerom.

(j) *Ishodi učenja* – jasni i nedvosmisleni iskazi očekivanja o usvojenim znanjima, vještinama i stavovima/vrijednostima nakon procesa učenja te su kao takvi temelj za priznavanje prethodnog učenja.

(k) *Portfolio u postupku priznavanja neformalnog obrazovanja i informalnog učenja* – skup radova dizajniranih za demonstraciju i dokazivanje ishoda učenja podnositelja zahtjeva.

(l) *Cjeloživotno učenje* (engl. *lifelong learning*) – sve aktivnosti vezane za učenje poduzete tijekom života s ciljem unapređenja znanja, vještina i kompetentnosti u okviru osobnog, građanskog, društvenog i/ili profesionalnog djelovanja pojedinaca.

Članak 3.

(Svrha priznavanja neformalnog obrazovanja i informalnog učenja)

(1) Prethodno učenje stečeno neformalnim obrazovanjem i informalnim učenjem može se priznati u svrhu:

- a) upisa na studijski program u skladu s općim aktima Sveučilišta
- b) priznavanja ishoda učenja uz dodjelu odgovarajućeg broja ECTS bodova tijekom studiranja.

(2) Podnositelju zahtjeva kompetencije i ishodi učenja stečeni putem neformalnog obrazovanja i informalnog učenja mogu se priznati ako su kompatibilni s ishodima učenja na nekom od predmeta studijskog programa.

II. POSTUPAK PRIZNAVANJA NEFORMALNOG OBRAZOVANJA I INFORMALNOG UČENJA

Članak 4.

(Vrste postupaka priznavanja neformalnog obrazovanja i informalnog učenja)

(1) Prilikom priznavanja neformalnog obrazovanja i informalnog učenja razlikuju se sljedeće vrste postupaka priznavanja:

- a) postupak priznavanja neformalnog certificiranog obrazovanja (s ispravom koja sadrži informacije o kompetencijama i/ili ishodima učenja ili s ispravom koja ne sadrži informacije o kompetencijama i/ili ishodima učenja)
- b) postupak priznavanja neformalnog necertificiranog obrazovanja (bez isprave koja sadrži informacije o kompetencijama i/ili ishodima učenja)
- c) postupak priznavanja informalnog učenja.

Članak 5.

(Pokretanje postupka)

(1) Postupak priznavanja pokreće se podnošenjem zahtjeva studentskoj službi ustrojbene jedinice, kojeg čine ispunjen obrazac zahtjeva i pripadajuća dokumentacija, ako postoji, a kojom se potvrđuju ishodi učenja stečeni neformalnim obrazovanjem i informalnim učenjem.

(2) Ako zahtjev nije potpun i uredan, studentska služba od podnositelja zahtjeva tražit će da se zahtjev dopuni dokumentacijom u roku od petnaest (15) dana.

(3) Ako podnositelj zahtjeva u propisanom roku ne dostavi dopunu dokumentacije, po istom se neće postupati i bit će odbačen kao nepotpun.

(4) Studentska služba vodi evidenciju o svim podnesenim zahtjevima i provedenim postupcima priznavanja neformalnog obrazovanja i informalnog učenja.

Članak 6.

(Savjetovanje u postupku priznavanja neformalnog obrazovanja i informalnog učenja)

(1) U postupku priznavanja neformalnog obrazovanja i informalnog učenja ECTS koordinator ustrojbene jedinice provodi savjetovanje, na način da prije i tijekom pokretanja postupka priznavanja podnositelju zahtjeva daje potrebne informacije o mogućnostima priznavanja i vrednovanja stečenih kompetencija i/ili ishoda učenja te dodjele odgovarajućeg broja ECTS bodova, odnosno upisa na određeni studijski program.

(2) Sveučilišni ECTS koordinator prikuplja podatke o postupcima priznavanja neformalnog obrazovanja i informalnog učenja na Sveučilištu, izvještava Senat Sveučilišta o provedenim postupcima priznavanja

neformalnog obrazovanja i informalnog učenja te koordinira aktivnostima vezanim za unapređenje postupka priznavanja neformalnog obrazovanja i informalnog učenja na Sveučilištu.

Članak 7.

(Zahtjev za priznavanje neformalnog obrazovanja i informalnog učenja)

- (1) Podnositelj zahtjeva podnosi zahtjev za priznavanje neformalnog obrazovanja i informalnog učenja na propisanom obrascu, u kojem bira jednu ili više vrsta priznavanja, u skladu s člankom 4. ovog *Pravilnika*.
- (2) Obrazac zahtjeva iz stavka (1) ovog članka sastavni je dio ovog *Pravilnika* i nalazi se u Prilogu.
- (3) Uz zahtjev iz stavka (1) ovog članka podnositelj zahtjeva obavezan je priložiti prateću dokumentaciju kojom se dokazuju ishodi učenja stečeni neformalnim obrazovanjem i informalnim učenjem, ovisno o vrsti postupka priznavanja iz članka 4. ovog *Pravilnika*.
- (4) Od podnositelja zahtjeva može se tražiti i dodatna dokumentacija koja će pomoći u postupku priznavanja.

Članak 8.

(Troškovi postupka)

- (1) Podnositelj zahtjeva koji ima status studenta na Sveučilištu ne snosi troškove postupka priznavanja neformalnog obrazovanja i informalnog učenja.
- (2) Podnositelj zahtjeva koji nema status studenta na Sveučilištu uz zahtjev prilaže potvrdu o uplati troškova postupka priznavanja neformalnog obrazovanja i informalnog učenja, neovisno o ishodu postupka priznavanja.
- (3) Odluku o visini troškova postupka donosi Senat Sveučilišta.

Članak 9.

(Postupak priznavanja neformalnog certificiranog obrazovanja)

- (1) Kod postupka priznavanja neformalnog certificiranog obrazovanja može se:
  - a) provesti priznavanje na temelju utvrđene kompatibilnosti ishoda učenja navedenih u certifikatu s ishodima učenja na nekom od predmeta na studijskom programu, bez vrednovanja i provjere stečenih ishoda učenja podnositelja zahtjeva
  - b) provesti priznavanje na temelju utvrđene kompatibilnosti ishoda učenja s ishodima učenja na nekom od predmeta na studijskom programu, uz vrednovanje i provjeru stečenih ishoda učenja podnositelja zahtjeva

c) provesti automatsko priznavanje u skladu s Odlukom o automatskom priznavanju neformalnog obrazovanja i informalnog učenja koju donosi znanstveno-nastavno / umjetničko-nastavno vijeće ustrojbene jedinice.

(2) U Odluci o automatskom priznavanju neformalnog obrazovanja i informalnog učenja iz stavka (1) ovog članka navode se certifikati stečeni na programima neformalnog obrazovanja, za koje se na osnovi komparativne analize između ishoda učenja određenog programa neformalnog obrazovanja i ishoda učenja određenih predmeta studijskog programa utvrdi kompatibilnost.

(3) Obrazac za Odluku o automatskom priznavanju neformalnog obrazovanja i informalnog učenja iz stavka (1) ovog članka sastavni je dio ovog *Pravilnika* i nalazi se u Prilogu.

(4) Temelj za priznavanje neformalnog certificiranog obrazovanja je certifikat/uvjerenje kojim se dokazuje stečeno obrazovanje.

(5) Podnositelj zahtjeva dužan je uz zahtjev priložiti:

a) original certifikat/uvjerenje o stečenom neformalnom obrazovanju

b) prijevod certifikata/uvjerenja na hrvatski jezik ovjeren od sudskog tumača ako je certifikat/uvjerenje izdano na nekom od jezika koji nisu u službenoj uporabi u Bosni i Hercegovini.

(6) Ako postoji, podnositelj zahtjeva može uz zahtjev priložiti i opis programa koji sadrži:

1. sadržaj programa

2. opis stečenih kompetencija i/ili ishoda učenja

3. broj sati nastave

4. broj ostvarenih ECTS bodova (ako su dodijeljeni)

5. popis korištene literature

6. način provjere znanja i ishoda učenja

7. prijepis ocjena i prijevod na hrvatski jezik ovjeren od sudskog tumača ako je prijepis izdan na jeziku koji nije u službenoj uporabi u Bosni i Hercegovini.

(7) U slučaju kad podnositelj zahtjeva priloži opis programa s elementima iz stavka (6) ovog članka, u postupku priznavanja u pravilu se ne provode vrednovanje i provjera ishoda učenja podnositelja zahtjeva, o čemu se odlučuje u postupku priznavanja neformalnog obrazovanja i informalnog učenja.

(8) U slučaju kad podnositelj zahtjeva ne priloži opis programa ili priloži opis programa koji ne sadrži neke od elemenata iz stavka (6) ovog članka, u postupku priznavanja obvezno se provode vrednovanje i provjera ishoda učenja podnositelja zahtjeva.

(9) U postupku priznavanja neformalnog certificiranog obrazovanja u obzir se uzima i vrijeme izdavanja certifikata u odnosu na vrijeme podnošenja zahtjeva za priznavanje, a u slučaju certifikata koji nemaju definiran datum važenja daje se mišljenje o priznavanju takva certifikata.

Članak 10.

(Postupak priznavanja neformalnog necertificiranog obrazovanja i informalnog učenja)

(1) Postupak priznavanja neformalnog necertificiranog obrazovanja i informalnog učenja provodi se na temelju utvrđene kompatibilnosti ishoda učenja navedenih u certifikatu s ishodima učenja na nekom od predmeta na studijskom programu, uz obvezno vrednovanje i provjeru stečenih ishoda učenja podnositelja zahtjeva.

(2) U postupku priznavanja neformalnog necertificiranog obrazovanja i informalnog učenja uz zahtjev se prilažu sljedeći dokumenti, ako postoje:

1. uvjerenje o završenom programu ili djelu programa
2. opis i plan završenog programa izdan od nadležnog tijela na izvornom jeziku, u originalu ili ovjerenoj preslici uz prijevod na hrvatski jezik ovjeren od sudskog tumača
3. stečeni ishodi učenja ili ekvivalentne deskripcije
4. potvrda o izvedenim projektima ili projekt, autorski rad, portfolio ili bilo koji drugi dokument koji može poslužiti u svrhu dokazivanja stečenih kompetencija
5. podaci o radnom iskustvu
6. drugi dokumenti kojima se dokazuje stečeno neformalno necertificirano obrazovanje ili informalno učenje.

(3) Od podnositelja zahtjeva mogu se tražiti i drugi dokumenti, kao što su autorski radovi, podaci o dosadašnjem obrazovanju te svi drugi dokumenti iz kojih su vidljive kompetencije i/ili ishodi učenja relevantni za priznavanje.

(4) Podnositelj zahtjeva u prijavi za priznavanje neformalnog necertificiranog obrazovanja i informalnog učenja treba navesti ishode učenja određenih predmeta studijskog programa za koje traži priznavanje.

Članak 11.

(Vrednovanje i provjera ishoda učenja)

(1) Vrednovanje i provjera ishoda učenja podnositelja zahtjeva za priznavanje neformalnog obrazovanja i informalnog učenja može se provesti na jedan od sljedećih načina:

- a) intervjuom ili razgovorom
- b) pisanim radom ili projektom
- c) praktičnom demonstracijom
- d) usmenim ili pismenim ispitom.

(2) Vrednovanje i provjera ishoda učenja vrši se samo za ishode učenja koji su definirani na nekom od predmeta studijskog programa.

III. POVJERENSTVO ZA PRIZNAVANJE NEFORMALNOG OBRAZOVANJA I INFORMALNOG UČENJA

Članak 12.

(Imenovanje i sastav)

(1) Po zaprimanju kompletna i uredna zahtjeva za priznavanje neformalnog obrazovanja i informalnog učenja, dekan ustrojbene jedinice imenuje Povjerenstvo za priznavanje neformalnog obrazovanja i informalnog učenja (dalje: Povjerenstvo).

(2) U sastav Povjerenstva ulaze:

- a) prodekan za nastavu
- b) ECTS koordinator ustrojbene jedinice
- c) nastavnik/nastavnici iz odgovarajućeg znanstvenog područja, polja i grane, odnosno nositelji predmeta za koje se traži priznavanje.

(3) Predsjednik Povjerenstva je prodekan za nastavu.

Članak 13.

(Nadležnost Povjerenstva)

(1) Povjerenstvo ima sljedeće nadležnosti:

- a) utvrđivanje osnove za pokretanje postupka priznavanja neformalnog obrazovanja i informalnog učenja
- b) provođenje postupak priznavanja prethodnog učenja
- c) utvrđivanje kompatibilnosti ishoda učenja stečenih neformalnim obrazovanjem i informalnim učenjem s ishodima učenja određenih predmeta studijskog programa
- d) provođenje vrednovanja i provjere ishoda učenja podnositelja zahtjeva
- e) davanje mišljenje o priznavanju neformalnog obrazovanja i informalnog učenja.

(2) Mišljenje o priznavanju neformalnog obrazovanja i informalnog učenje može biti da se isto:

1. priznaje u potpunosti
2. priznaje djelomično
3. ili se ne priznaje.

Članak 14.

(Rad Povjerenstva)

(1) Povjerenstvo obavlja poslove iz svoje nadležnosti na sjednicama koje mogu biti i u elektroničkom obliku.

(2) Sjednice Povjerenstva saziva predsjednik Povjerenstva.

(3) Povjerenstvo donosi mišljenje jednoglasno u roku od 30 dana od dana podnošenja urednog zahtjeva.

(4) Povjerenstvo može tijekom postupka priznavanja pozvati podnositelja zahtjeva te tražiti dodatna pojašnjenja ili dokaze ako ih smatra relevantnima za donošenje mišljenja.

(5) U postupku priznavanja Povjerenstvo donosi odluku na koji način će se vršiti vrednovanje ishoda učenja za svakog podnositelja zahtjeva.

(6) Tijekom postupka priznavanja Povjerenstvo može zatražiti mišljenje i savjet Centra za informiranje i priznavanje dokumenata iz područja visokog obrazovanja Bosne i Hercegovine, odnosno izdatelja isprave.

(7) Zapisnik sa sjednice potpisuje predsjednik Povjerenstva.

(8) Mišljenje o priznavanju neformalnog obrazovanja i informalnog učenja Povjerenstvo dostavlja dekanu ustrojbene jedinice.

IV. ODLUČIVANJE

Članak 15.

(Rješavanje zahtjeva)

(1) O ishodu provedenog postupka priznavanja neformalnog obrazovanja i informalnog učenja odlučuje dekan ustrojbene jedinice Rješenjem o priznavanju neformalnog obrazovanja i informalnog učenja (u daljnjem tekstu: Rješenje).

(2) Rješenje iz stavka (1) ovog članka može se koristiti samo za priznavanje predmeta na studijskim programima na Sveučilištu.

(3) Rješenje iz stavka (1) ovog članka sadrži podatke o priznatim predmetima, stečenim ECTS bodovima i ocjenama.

(4) Rješenje iz stavka (1) ovog članka dekan ustrojbene jedinice obavezan je donijeti u roku od 45 dana od dana podnošenja urednog zahtjeva.

(5) Rješenje iz stavka (1) ovog članka dekan ustrojbene jedinice donosi:

a) na temelju mišljenja Povjerenstva

b) na temelju Odluke o automatskom priznavanju neformalnog obrazovanja i informalnog učenja.

(6) Za predmete koji su u potpunosti priznati u postupku priznavanja neformalnog certificiranog obrazovanja na temelju mišljenja Povjerenstva bez vrednovanja i provjere ishoda učenja podnositelja zahtjeva te na temelju Odluke o automatskom priznavanju neformalnog obrazovanja i informalnog učenja daje se opisna ocjena „položeno“.

(7) Za predmete koji su u potpunosti priznati u postupku priznavanja neformalnog certificiranog obrazovanja na temelju mišljenja Povjerenstva uz vrednovanje i provjeru ishoda učenja podnositelja zahtjeva daje se brojčana ocjena, u skladu s *Pravilnikom o studiranju na Sveučilištu u Mostaru*.

(8) Protiv Rješenja iz stavaka (1) ovog članka podnositelj zahtjeva može izjaviti prigovor znanstveno-nastavnom / umjetničko-nastavnom vijeću ustrojbene jedinice u roku od 15 dana od prijema Rješenja.

(9) Odluka znanstveno-nastavnog / umjetničko-nastavnog vijeća po prigovoru konačna je.

(10) Podnositelj zahtjeva koji je u statusu redovitog studenta obavezan je do donošenja Rješenja iz stavaka (1) ovog članka pohađati nastavu na predmetima za koje traži priznavanje, a koji se izvode na njegovoj godini studija.

(11) Nakon okončane procedure priznavanja prethodnog učenja original obrazovne isprave vraća se podnositelju zahtjeva, a za potrebe evidencije i arhiviranja zadržava se njegova preslika.

(12) Obrasci za rješenja donesena na temelju mišljenja Povjerenstva i na temelju Odluke o automatskom priznavanju neformalnog obrazovanja i informalnog učenja sastavni su dio ovog *Pravilnika* i nalaze se u Prilogu.

V. ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 16.

(Stupanje na snagu)

1) *Pravilnik* stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja na oglasnoj ploči Sveučilišta.

Ur. broj: 01-1345/23
Mostar, 8. ožujka 2023.

Rektor
prof. dr. sc. Zoran Tomić

Ovaj *Pravilnik o priznavanju neformalnog obrazovanja i informalnog učenja na Sveučilištu u Mostaru* objavljen je na oglasnoj ploči Sveučilišta u Mostaru dana 8. ožujka 2023. godine.

PRILOG 2. Obrazac za Odluku o automatskom priznavanju neformalnog certificiranog obrazovanja

SVEUČILIŠTE U MOSTARU
NAZIV USTROJBENE JEDINICE

Broj:
Mostar,

Na temelju članka 9. Pravilnika o priznavanju neformalnog obrazovanja i informalnog učenja na Sveučilištu u Mostaru, znanstveno-nastavno/umjetničko nastavno vijeće (*naziv ustrojbene jedinice*) Sveučilišta u Mostaru donosi

ODLUKU O AUTOMATSKOM PRIZNAVANJU NEFORMALNOG OBRAZOVANJA I INFORMALNOG UČENJA

I.

Ovom Odlukom definira se popis certifikata na temelju koji se provodi automatsko priznavanje neformalnog certificiranog obrazovanja na (*naziv ustrojbene jedinice*).

II.

U postupku priznavanju neformalnog certificiranog obrazovanja na temelju navedenih certifikata automatski se priznaju sljedeći predmeti:

POPIS PREDMETA KOJI SU U POTPUNOSTI PRIZNATI					
R. br.	Naziv certifikata	Studijski program	Naziv predmeta	Kod predmeta	ECTS bodovi

Zaključeno rednim brojem (...).

POPIS PREDMETA KOJI SU DJELOMIČNO PRIZNATI					
R. br.	Naziv certifikata	Studijski program	Naziv predmeta	Kod predmeta	Preostale obveze za stjecanje ECTS bodova

Zaključeno rednim brojem (...).

III.

Odluka stupa na snagu danom donošenja.

_____
Dekan

PRILOG 3. Obrazac za Rješenje o priznavanju neformalnog obrazovanja i informalnog učenja na temelju mišljenja Povjerenstva za priznavanje neformalnog obrazovanja i informalnog učenja

SVEUČILIŠTE U MOSTARU
NAZIV USTROJBENE JEDINICE

Broj:
Mostar,

Na temelju članka 16. Pravilnika o priznavanju neformalnog obrazovanja i informalnog učenja na Sveučilištu u Mostaru, na (*naziv ustrojbene jedinice*) Sveučilišta u Mostaru donosi se

RJEŠENJE O PRIZNAVANJU NEFORMALNOG OBRAZOVANJA I INFORMALNOG UČENJA

Na temelju mišljenja Povjerenstva za priznavanje neformalnog obrazovanja i informalnog učenja (*navesti ur. br.*), podnositelju zahtjeva za priznavanje neformalnog obrazovanja i informalnog učenja (*navesti ime i prezime*), rođenom (*navesti datum rođenja*), (*navesti broj indexa, ako ima*), priznaju se sljedeći predmeti, s pripadajućim ECTS bodovima i ocjenama:

POPIS PREDMETA KOJI SU U POTPUNOSTI PRIZNATI				
R. br.	Naziv predmeta	Kod predmeta	ECTS bodovi	Ocjena

Zaključeno rednim brojem (...).

POPIS PREDMETA KOJI SU DJELOMIČNO PRIZNATI			
R. br.	Naziv predmeta	Kod predmeta	Preostale obveze za stjecanje ECTS bodova

Zaključeno rednim brojem (...).

POPIS PREDMETA KOJI NISU PRIZNATI			
R. br.	Naziv predmeta	Kod predmeta	Objašnjenje

Zaključeno rednim brojem (...).

Ovo Rješenje može se koristiti samo za priznavanje predmeta na studijskim programima na Sveučilištu.

_____
Dekan

PRILOG 4. Obrazac za Rješenje o priznavanju neformalnog obrazovanja i informalnog učenja na temelju Odluke o automatskom priznavanju neformalnog obrazovanja i informalnog učenja (navesti naziv ustrojbene jedinice) (navesti ur. br. Odluke)

SVEUČILIŠTE U MOSTARU
NAZIV USTROJBENE JEDINICE

Broj:
Mostar,

Na temelju članka 16. Pravilnika o priznavanju neformalnog obrazovanja i informalnog učenja na Sveučilištu u Mostaru te Odluke o automatskom priznavanju neformalnog obrazovanja i informalnog učenja (navesti naziv ustrojbene jedinice) (navesti ur. br. Odluke) donosi se

RJEŠENJE O PRIZNAVANJU NEFORMALNOG OBRAZOVANJA I INFORMALNOG UČENJA

Na temelju Odluke o automatskom priznavanju neformalnog obrazovanja i informalnog učenja (navesti naziv ustrojbene jedinice) (navesti ur. br. Odluke), podnositelju zahtjeva za priznavanje neformalnog obrazovanja i informalnog učenja (navesti ime i prezime), rođenom (navesti datum rođenja), (navesti broj indexa, ako ima), priznaju se sljedeći predmeti, s pripadajućim ECTS bodovima i ocjenama:

POPIS PREDMETA KOJI SU U POTPUNOSTI PRIZNATI					
R. br.	Naziv certifikata	Studijski program	Naziv predmeta	Kod predmeta	ECTS bodovi

Zaključeno rednim brojem (...).

POPIS PREDMETA KOJI SU DJELOMIČNO PRIZNATI					
R. br.	Naziv certifikata	Studijski program	Naziv predmeta	Kod predmeta	Preostale obveze za stjecanje ECTS bodova

Zaključeno rednim brojem (...).

Ovo Rješenje može se koristiti samo za priznavanje predmeta na studijskim programima na Sveučilištu.

_____
Dekan

